

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 31-22 do 31-24

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INTEGRATNI ODDELEK LJUBLJANA, MELNBURGOVA ULICA ŠT. 3 TELEFON 38-32, 38-33 POSTNI CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠT. 11.739 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROCNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Zniževanje cen dviga vrednost delavčevega zaslužka

Na področju cen smo v zadnjih mesecih zabeležili značilne spremembe. Če premostrimo ves razvoj cen od osvoboditve do danes, lahko ugotovimo dve razdobji. Z uredbo o ureditvi mezd in plač je bil že v aprilu lanskega leta postavljen temelj naše politike cen, kajti mezde in plače so najvažnejši element kalkulacije proizvajalnih stroškov. Po zamenjavi okupacijskih novčanic pa je bila v zvezi z določitvijo cen v dinarjih postavljena zahteva, da se mora spremiti predvojno razmerje med cenami industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov. Zato so bile cene določene tako, da je bilo dovoljeno povisati predvojne cene kmetijskih pridelkov za 50%, predvojne cene industrijskih proizvodov pa za 30 odstotkov. Tudi z uredbo o mezdah in plačah pa je bilo postavljeno pravišnje razmerje med posameznimi kategorijami mezd in plač. Za veliko večino delavstva so bile mezde povisane v primeri s predvojnimi mezdami za 100%.

Z večjo storilnostjo dela. Niso redki primeri, kjer je mogoče stroške proizvodnje pri racionalnejši organizaciji dela, pri štednji s surovinami, materialom in pogonskimi sredstvi in pri povečanju storilnosti znižati tudi na polovico. Tako so n. pr. rudarji v Rajhenburgu v februarju dosegli znižanje proizvodnih stroškov nasproti načrtu za 35%, v ostalih rudnikih pa za 13 do 16%. To pa je le uspeh enega samega meseca. Na tem področju se odpirajo delavstvu in voditeljem podjetij velike neizkoriščene možnosti za znižanje proizvodnih stroškov in cen.

V razmeroma kratkem času so prav uspehi pri zniževanju proizvodnih stroškov omogočili, da je prišlo do vidnega preokreta v splošnem gibanju cen. To drugo obdobje gibanja cen se je pričelo lani ob koncu leta, ko so se cene ustalile. Te ustaljene cene so kmalu sledila prva znižanja cen. S tega vidika je treba zlasti omeniti velik pomen tekmovalnosti med podjetji in delavci, ki ima namen doseči znižanje proizvodnih stroškov ne samo s povečanjem proizvodnje, temveč še bolj z dviganjem storilnosti in produktivnosti dela. Če se v določenem podjetju poveča proizvodnja za 50 odstotkov pri 50odstotnem povečanju števila delavcev, ima to za posledico pomeiten proizvodnih stroškov le v toliko, kolikor se stroški splošne rešije razdelijo na večjo proizvodnjo. Če pa se istočasno poveča še storilnost zaradi boljše in racionalnejše organizacije dela, zaradi uvedbe boljših strojev in zaradi skladnejšega in vestnejšega dela vsakega posameznega delavca, tedaj se lahko v konkretnem primeru doseže povečanje proizvodnje tudi za 50%, ne da bi se povečalo število delavcev in ne da bi narasli stroški in mezde. V tej zvezi je važno tudi prizadevanje za štednjo s surovinami, s pogonskimi materialom in pomožnimi sredstvi proizvodnje, kar je tudi pomembna naloga tekmovanja.

Uspehi, ki smo jih doslej zabeležili v prizadevanju za znižanje proizvodnih stroškov, so že prav razveseljevali. Znižanje cen, ki je že doseženo v nekaterih strokah industrije, bo kmalu prišlo do izraza tudi v življenjskih stroških vsakega posameznega delavca in nameščenca, ki bosta po tej poti prišla do zaslužnega plačila za veliko poštenovalnost pri obnovi proizvodnje in za velike napore za znižanje proizvodnih stroškov. Nazadovanje cen pa se je šele pričelo. Postopno bo prineslo delavcu in nameščencu povečanje vrednosti njegove mezd ali plače, kmetu pa možnost cenejšega nakupa industrijskih izdelkov. Ko bo kmet pospravil letošnji pridelek, bo poplačan za ves trud in težko delo, ki ga prav sedaj opravlja v dobi pomladne setve. Tako bosta žela uspehe kmet in delavec. Kmet, ki je lani zaradi suše in povojnih težav pridelal povprečno le polovico tega, kakor v normalnih časih, in delavec, ki mu je draginja zmanjšala vrednost zaslužka, bosta to v resnici zaslužila, saj sta pokazala mnogo samozatajevanja in nista popustila v svojem delovnem poletu in pri premagovanju težav.

Naša industrijska proizvodnja se postopno približuje predvojnemu obsegu. Naše železnice so več ali manj obnovljene, postavljeni so mostovi in urejene prometne naprave. Po dosedanjih uspehih pomladne setve sočede se bo tudi naša kmetijska proizvodnja letos približala predvojnemu stanju, na nekaterih področjih, kjer je potreba povečanja proizvodnje posebno nujna, pa bomo celo prekoračili predvojni obseg proizvodnje. Premagali smo že mnogo težav in dosegli uspehe v organizaciji industrijskih podjetij in razdeljevalnega aparata. Prizadevanje za znižanje proizvodnih stroškov in cen pa se nadaljuje. V kakšnem obsegu nam je doslej uspelo znižati proizvodne cene v tekstilni industriji, naj nam pokaže naslednja primerjava cen (po zagrebškem »Naprijed«).

Table with 3 columns: Item, 1945 price, 1945 difference %

Table with 3 columns: Item, 1945 price, 1945 difference %

Medzavezniška komisija je odpotovala iz Trsta

Trst, 8. aprila Po poročilih tržaških listov so člani mednarodne komisije za proučitev jugoslovansko-italijanske meje, zapustili Trst z avtomobili in odpotovali v Campoformido pri Vidmu. Odkoder se bodo z letali vrnili v London. Del komisije je odpotoval v Benetke, kjer se bo badržal nekaj dni.

»Primorski dnevnik« prinaša ob odhodu mednarodne komisije naslednji komentar:

»Medzavezniška komisija je po izvršenem delu zapustila Trst in Julijsko krajino. Tu pa je ostalo ljudstvo globoko prepričano, da se bo vprašanje Julijske krajine pravično rešilo na temelju pravic do samoodločbe, etnografskih načel in ekonomskega stanja, ki jih je proučila medzavezniška komisija.

Politične špekulacije tržaških industrijcev

Trst, 7. aprila. 10. aprila poteče prepoved odpuštov. Medtem napoveduje CRDA že odpušt 7000 delavcev v doglednem času. V vseh tovarnah CRDA sestavljajo liste kandidatov za odpušt. Ravnateljstva se trudijo pri tem na vse kriplje, da pridejo na te črne liste vsi najnaprednejši elementi iz delavskih vrst. Obenem odpuščajo tudi one, ki so se udeleževale delavskih demonstracij, in sčiti pripadnike Julijskih sindikatov, bivše fašiste, ki bi se morali odstraniti in podobne elemente.

Namen te igre je jasen: slabiti delavske vrste z umazanimi zlorabami gospodarske in socialne premoči; demoralizirati delavske vrste, podobno kakor v času fašizma, ko so jih prav tako odpuščali kot »soversive«.

Svoj višek pa je dosegla ta izvalna politična špekulacija z istočasnim nastavljanjem iz Italije importiranih elementov. V Trstu je 23.000 brezposelnih, na »Bošketh« pa pošiljajo delavce z okraj zapadne demarkacijske črte, v samih ladjednicah nameščajo delavce iz videmske province — v istem času, ko odpuščajo domače! In pri tem ni govora o specialisti — saj tudi ni mogoče dobiti boljših, kakor so tržaški in tržiški. Ne, CRDA namešča povsem navadne delavce, kakor jih lahko najde na tisoče med domačimi brezposelnimi in med onimi svojimi delavci, ki jih istočasno odpušča. Tako bi hoteli razbijati delavsko enotnost, kar pa seveda delavstvo ne dopušča. Povrh tega je nameščanje delavcev iz druge province tudi po izjavah samih predstavnikov zavezniške vojaške uprave prepovedano. To ravnanje je torej tudi protizakonito!

Navajamo le en primer take protizakonite politične špekulacije vodstva CRDA. V Tržiču je 3. aprila tamkajšnje ravnateljstvo CRDA ob splošnem ogorčenju množic nastavilo 34 delavcev (navadnih, ne specialistov!) iz videmske province, medtem ko je pozvalo tehnične vodje, naj sodelujejo pri sestavljanju list za novo množično odpuščanje delavstva!

Odpuščanje zavednih delavcev in nastavljanje importiranih reakcionarnih ter sploh množično odpuščanje delavstva, da bi slabili pozicije zavednega delavstva, poizkus politične demoralizacije delavcev s stalno pretjno odpušča — se niso edine politične špekulacije tržaških industrijcev. Očitno je tudi, da se ti isti tržaški višji finančni krogi dosledno izogibajo, da bi vlagali svoj kapital v obnovitveno dela v Trstu in pokrajini, in se celo izogibajo sprejemom naročil v ladjednicah. Poleg zadnjega norveškega naročila, o katerem je tržaški tisk že poročal, so mnogi znatnejša naročila iz Jugoslavije. Izgovor je vedno ta, da naročil ne bi mogli izvršiti, da so krivi delavci s svojimi stalnimi nemiri in političnimi stavkami ter podobno. Primer ladje »Tunis«, ki so jo tržaški delavci v ladjednici San Marco kljub vsem težkostom pravočasno dovršili, je jasen dokaz, da tržaškim delavcem za obnovo in hitro, skrbno delo ne manjka niti dobre volje niti sposobnosti.

Petindvajset let so tuji okupatorji zatirali vsako slovensko besedo v Primorju in Koroški. — Prispevajmo v Tiskovni sklad za Primorsko, Koroško in izseljence!

V gornjih številkah je obsežena samo pocenitev, ki izvira iz znižanja proizvodnih stroškov in sami industrijci, ni pa še upoštevana pocenitev, ki bo prišla do izraza v nadrobni prodaji zaradi znižanja kosmatega pribitka v trgovini na debelo in na drobno.

Tudi na drugih področjih industrijske proizvodnje je prišlo do pocenitve. Tako se je blago iz železne pločevine pocenilo za 20%. Predvsem pa je omeniti najnovejšo znižanje cen premoğu za 10 do 15%, ki bo imelo velik vpliv na nadaljnji razvoj cen industrijskih izdelkov, kajti premoğu je ena najvažnejših postavk med proizvodnimi stroški naše industrije. Četudi na nekaterih področjih še ne moremo zabeležiti enakih uspehov, vendar so gornji podatki značilni in nam kažejo smer, v kateri so se pričele gibati naše cene, pa tudi pravilnost naše politike cen.

Pravično rešitev vidi ljudstvo Julijske krajine samo v priključitvi k Jugoslaviji in sicer ne samo od danes, ampak že od rapalske pogodbe. Ljudstvo Julijske krajine je prepričano, da je mednarodna komisija videla na mestu njegove ogromne žrtve, ki jih je dala ob strani zaveznikov v globoki veri, da se bori za resnično osvoboditev, za priključitev k FLRJ. Ljudstvo Julijske krajine je končno prepričano, da bo mednarodna komisija po vsestranskem presojanju vprašanja Julijske krajine morala priti do iste rešitve kakor ljudstvo samo in to svoje stališče zastopati pri sestavljanju poročila in predlogov namestnikom ministrov zunanjih zadev v Londonu. Vse ljudstvo pozdravlja mednarodno komisijo ob njenem odhodu.

Zaprti antifašisti v Gorici končali gladovno stavko

Trst, 8. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Goriška policija je pozvala na razgovor zastopstvo zaprtih antifašistov, ki so 2. aprila pričeli gladovno stavko, kot protest proti neosnovanim aretacijam in nevzdržnim razmeram v zaporih. Na policiji so zastopstvu obljubili, da bodo izpustili vse antifašiste, ki so bili aretirani ob manifestacijah za Jugoslavijo. Zato so antifašisti po zaporih v Gorici prenehali 6. aprila gladovno stavko, vendar so jo pripravljeno nadaljevati, če policijski organi ne bi izpolnili svojih obljub.

Mnoge antifašiste, ki so bili zaprti v goriških zaporih, je policija močno pretepla. Tovariša Černe Miroslov in Kavčič Josip sta bila na policiji močno pretepena in sta še ob prihodu v zapore imela krvavo obleko in velike rane po glavah. Tudi pazniki žalijo in psujejo antifašiste po zaporih. Tako je paznik Madama pred nekoliko dnevi pretepel 15 letnega antifašista in ga zaprl za 24 ur v celico ob samem kruhu in vodi.

Zasedanje plenuma Slovensko italijanske antifašistične unije za vzhodno primorsko okrožje

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila se je sestal v Ajdovščini okrajni plenum Slovensko italijanske antifašistične unije za vzhodno primorsko okrožje. Zbralo se je okrog 70 delegatov okrajnih plenumov, ki so razpravljali o delu in nalogah aktivistov Osvobodilne fronte v zvezi političnimi in organizacijskimi vprašanji in bodočim delom.

Sekretar SIAU-a za Vzhodno primorsko okrožje France Perovšek je opisal politični položaj po svetu in Julijski krajini, kjer so fašisti in vojni hujskači začeli izvajati največje gonje, da bi oslabil demokratične množice, katerih borbenost ni popustila, pač pa se je okrepila.

Velika svečanost ob otvoritvi Doma kulture vojakov odreda JA v coni A

Trst, 8. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Dne 6. aprila je bila v vasi, kjer je štab Odreda JA za Slovensko Primorje, Trst in Istro, v zvezi z otvoritvijo oficirskega kluba in Doma kulture vojske velika svečanost. Svečanostim so prisostvovali predstavniki civilnih in vojaških oblasti, zastopnik XIII. zavezniškega korpusa kapetan Simič in velika množica ljudstva iz Trsta, Tržiča in okolice.

Svečanosti so se pričele ob 10. dopoldne z vojaško paradom. Mimo tribune so korakali mladi vojaki, ki so pred 11 meseci osvobodili Julijsko krajino. Njihov korak je bil odločen, kakor je bila pred 11 meseci odločena njihova volja, da osvobodijo to zemljo nacifašističnega okupatorja. Pehoti so sledile motorizirane enote. Mimohod so končali tanki, naker je komandant odreda polkovnik Dragomir Benič podelil najboljšim borcem, oficirjem in podoficirjem odlikovanja.

Ob tej priložnosti je spregovoril komisar odreda major Vlado Despot, ki je naglasil potrebo po nadaljnem delu na političnem, kulturnem in vojaškem izgrajevanju Jugoslovanske armade, ker nam edino taka armada lahko zagotovi, da se ne bodo nikoli več vrnili dnevi pred petimi leti.

Po svojem govoru je komisar major Vlado Despot podelil zastavo I. bataljona, ki je zmagal v vojaškem tekmovanju, najboljšim posameznikom pa knjižne nagrade.

Zločinec Rösener v rokah naših ljudskih oblastí

Zavezniške vojaške oblasti so nam 16. marca 1946 izročile vojevalca zločinca Rösenerja Ervina, generala der Waffen SS in nekdanjega komandanta korpusa Rösener. Organi OZNE preiskujejo njegovo zločinsko delovanje. Preiskava se bliža koncu.

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

kom pa knjižne nagrade. Nato so ljudstvu in vojski govoril komandant Odreda polkovnik Dragomir Benič, predstavnik IV. jugoslovanske armade podpolkovnik Vojo Popović in šef oficirskega kluba odreda kapetan Vlastelica Iko. Svečanost se je končala z navdušenimi vzkliki vrhovnemu komandantu Jugoslovanske armade tov. maršalu Titu, Jugoslovanski armadi in političnim voditeljem ljudstva Julijske krajine. Po svečanosti so predstavniki ljudskih oblasti in antifašističnih organizacij v spremstvu oficirjev štaba odreda odšli v oficirski klub, kjer so si ogledali čitalnico z odredovim stenščanom, razstavo darov, ki jih je ljudstvo Julijske krajine poklonilo odredu in razstavo slik. Medtem so vojaki skupaj z mladino plesali pred klubom kolo. Popoldne sta odredni in garibaldinski pevski zbor na trgu pred oficirskim klubom prepevala partizanske pesmi. Ljudstvo in vojski sta spregovorila predsednik Osvobodilnega sveta za Trst, tov. Pogossin in sekretar Osvobodilnega sveta za Trst, tov. Franc Štoka, ki sta naglašala povezanost primorskega ljudstva z vojsko. Popoldne ob 6. je Slovensko ljudsko gledališče za Slovensko Primorje in Trst igralo v dvorani Ljudskega doma igro »Andante patetico«, ki ji je prisostvovalo številno ljudstvo. Slavnost se je končala pozno zvečer s kinopredstavo na trgu.

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili, da je bil Margottij Mussolinijev sluga, ki je prepovedal vseslovensko besedo! Ljudstvo je soglasno obrodilo zločinsko in farizejsko vlogo fašista Margottija, ki je s svojim pastirskim pismom pokazal, da igra voharjsko vlogo med ostanki fašizma, ki

Manifestacije v Idriji za priključitev Julijske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obrodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtal delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

Istočasno je prebivalstvo Idrije ogorčeno protestiralo proti pastirskemu pismu goriškega nadškofa Margottija. Čuli so se vzklili »Ni smo pozabili

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5. TELEFON 31-22 do 31-26. ROKOPISI SE NE VRAČAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODDELEK LJUBLJANA, MELENBURGOVA ULICA ŠT. 3. TELEFON 38-32, 38-33. POSTNI CEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ŠT. 11.739. OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASIL O S V O B O D I L N E F R O N T E S L O V E N I J E

Zniževanje cen dviga vrednost delavčevega zaslužka

Na področju cen smo v zadnjih mesecih zabeležili značilne spremembe. Če premostrimo ves razvoj cen od osvoboditve do danes, lahko ugotovimo dve razdobji. Z uredbo o ureditvi mezd in plač je bil že v aprilu lanskega leta postavljen temelj naše politike cen, kajti mezde in plače so najvažnejši element kalkulacije proizvodnih stroškov. Po zamenjavi okupacijskih novčanic pa je bila v zvezi z določitvijo cen v dinarjih postavljena zahteva, da se mora spreminjati predvno razmerje med cenami industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov. Zato so bile cene določene tako, da je bilo dovoljeno povzročiti predvno cene kmetijskih pridelkov za 50%, predvno cene industrijskih proizvodov pa za 30 odstotkov. Tudi z uredbo o mezdah in plačah pa je bilo postavljeno pravilnejše razmerje med posameznimi kategorijami mezd in plač. Za veliko večino delavstva so bile mezde povisane v primeri s predvojnimi mezdami za 100%.

Seveda je bilo vnaprej jasno, da bodo potrebni veliki napori, preden bo mogoče doseči praktično uveljavljanje gornjih načel. Strašno upoštevanje, ki ga je zapustil okupator v naših industrijskih podjetjih, v rudnikih, na železnicah in na ostalih prometnih napravah, je imelo svoj vpliv tudi na cene. Razmerje med cenami in mezdami, ki je bilo postavljeno, se da držati le pri kolikor toliko urejeni proizvodnji. V prvih mesecih po osvoboditvi pa smo morali najprej odstranjevati ruševine in premagovati težave zaradi upoštevanja. Delavci pri najboljših volji in pri največjem naporu niso mogli doseči enake storilnosti, kakor bi jo dosegli v urejenih razmerah. Delati so morali s pomanjkljivimi ali slabim orodjem, delati so morali na strojih, ki so bili za silo obnovljeni, in v okoliščinah, ki so bile vse drugačne kakor normalne. Na drugi strani pa je bila proizvodnja še majhna v primeri z normalno zmogljivostjo podjetij. Znatno povečani režijski stroški so hudo obremenjevali majhno proizvodnjo. Zato se ni čuditi, če se v prvi dobi kalkulacije industrijskih podjetij niso mogle držati na postavljeni osnovi, to je na predvojnih cenah s pribitkom 30%. Tako je nujno prišlo do podražitve industrijskih izdelkov.

Toda delavci v svojih naporih niso popustili, čeprav se je z rastočimi cenami zmanjšala vrednost njihovih realnih zaslužkov. Zavedali so se, da bodo težave prej ali slej odstranjene, kar bo zopet omogočilo znižanje cen in vzpostavitev onega razmerja med mezdami in cenami, ki je bilo postavljeno v prvih mesecih po osvoboditvi.

Vzpono smo šli ukrepi za tem, da se energično zatreta spekulacija in črnborsizanstvo in da aparat za določanje in kontrolno cen čim prej zajame vse obsežno področje tvorbe cen. Uradi za določanje in kontrolno cen so v razmeroma kratkem času prodrli v podrobnosti kalkulacij in obvladajo danes tvorbo cen v industriji in trgovini. Tako so ti uradi postali učinkovit organ ljudske oblasti za strogo izvajanje splošne politike cen.

Predvsem pa so šli ukrepi za tem, da se znižajo proizvodni stroški v industriji. Če samo naraščanje proizvodnje je omogočilo znižanje proizvodnih stroškov v zvezi z razdelitvijo splošne rezijske. Podjetje, ki izkorišča le polovico svoje proizvodnje, ne zmogljivosti, ima skoraj enake, splošne rezijske stroške (plače namensceve uprave, stroški za razsvetljavo, kurjavo, najemnine, zavarovanje, itd.), kakor če dvigne proizvodnjo do polne zmogljivosti. Odstopke splošnih rezijskih stroškov, ki ga je treba pribiti k stroškom izdelave, se v primeru povečanja proizvodnje za 100% zmanjša na polovico.

Se občutneje znižanje proizvodnih stroškov pa se da doseči z racionalnejšo organizacijo proizvodnje, z boljšimi izkoriščanjem surovin in

z večjo storilnostjo dela. Niso redki primeri, kjer je mogoče stroške proizvodnje pri racionalnejši organizaciji dela, pri štednji s surovinami, materialom in pogonskimi sredstvi in pri povečanju storilnosti znižati tudi na polovico. Tako so n. pr. rudarji v Rajhenburgu v februarju dosegli znižanje proizvodnih stroškov nasproti načrtu za 35%, v ostalih rudnikih pa za 13 do 16%. To pa je le uspeh enega samega meseca. Na tem področju se odpirajo delavstvu in voditeljem podjetij velike neizkoriščene možnosti za znižanje proizvodnih stroškov in cen.

V razmeroma kratkem času so prav uspehi pri zniževanju proizvodnih stroškov omogočili, da je prišlo do vidnega preokreta v splošnem gibanju cen. To drugo obdobje gibanja cen se je pričelo lani ob koncu leta, ko so se cene ustale. Te ustalosti cen so kmalu sledila prva znižanja cen. S tega vidika je treba zlasti oceniti velik pomen tekmovalnosti med podjetji in delavci, ki ima namen doseči znižanje proizvodnih stroškov ne samo s povečanjem proizvodnje, temveč še bolj z dviganjem storilnosti in produktivnosti dela. Če se v določenem podjetju poveča proizvodnja za 50 odstotkov pri 50 odstotnem povečanju števila delavcev, ima to za posledico pocenitev proizvodnih stroškov le v toliko, kolikor se stroški splošne rezijske razdelijo na večjo proizvodnjo. Če pa se istočasno poveča še storilnost zaradi boljše in racionalnejše organizacije dela, zaradi uvedbe boljše strojev in zaradi skladnejšega in vestnejšega dela vsakega posameznega delavca, tedaj se lahko v konkretnem primeru doseže povečanje proizvodnje tudi za 50%, ne da bi se povečalo število delavcev in ne da bi narasli stroški in mezde. V tej zvezi je važno tudi prizadevanje za štednjo s surovinami, s pogonskim materialom in pomožnimi sredstvi proizvodnje, kar je tudi pomembna naloga tekmovalnosti.

Uspehi, ki smo jih doslej zabeležili v prizadevanju za znižanje proizvodnih stroškov, so že prav razveseljivi. Znižanje cen, ki je že dosegeno v nekaterih strokah industrije, bo kmalu prišlo do izraza tudi v življenjskih stroških vsakega posameznega delavca in nameščenca, ki bosta po tej poti prišla do zaslužnega plačila za veliko poštovanočnost pri obnovi proizvodnje in za velike napore za znižanje proizvodnih stroškov. Nazadovanje cen pa se je šele pričelo. Postopno bo prineslo delavcu in nameščenca povečanje vrednosti njegove mezde ali plače, kmetu pa možnost cenejšega nakupa industrijskih izdelkov. Ko bo kmet pospravil letošnji pridelek, bo poplačan za ves trud in težko delo, ki ga prav sedaj opravlja v dobi plodne setve. Tako bosta žela uspehe kmet in delavec. Kmet, ki je lani zaradi suše in povojnih težav pridelal povprečno le polovico tega, kakor v normalnih časih, in delavec, ki mu je draginja zmanjšala vrednost zaslužka, bosta to v resnici zaslužila, saj sta pokazala mnogo samozatejanja in nista popustila v svojem delovnem poletu in pri premagovanju težav.

Naša industrijska proizvodnja se postopno približuje predvojnemu obsegu. Naše železnice so več ali manj obnovljene, postavljeni so mostovi in urejene prometne naprave. Po dosežanih uspehih plodne setve soede se bo tudi naša kmetijska proizvodnja letos približala predvojnemu stanju, na nekaterih področjih, kjer je potreba povečanja proizvodnje posebno nujna, pa bomo celo prekosili predvojni obseg proizvodnje. Premagali smo že mnogo težav in dosegli uspehe v organizaciji industrijskih podjetij in razdeljevalnega aparata. Prizadevanje za znižanje proizvodnih stroškov in cen pa se nadaljuje. V kakšnem obsegu nam je doslej uspelo znižati proizvodne cene v tekstilni industriji, naj nam pokaže naslednja primerjava cen (po zagrebškem »Naprijedcu«).

	1945	1945 razlika %
moške bombažne nogavice (tucat)	490.—	310.— 20%
ženske bomb. nogavice (tucat)	378.—	257.— 31%
volnena tkanina za moške obleke	226.—	175.— 22%
blago za ženske plašče (šir. 140 cm)	293.—	265.— 10%
blago za ženske obleke (šir. 140 cm)	102.75	90.— 12%
ljudsko platno, beljeno (šir. 75 cm)	36.20	24.60 32%
platno za rjuhe, beljeno (180 cm)	78.70	65.70 16%
flaneta, pisana	34.—	26.50 25%
oxford	31.60	23.30 26%

Medzavezniška komisija je odpotovala iz Trsta

Trst, 8. aprila Po poročilih tržaških listov so člani mednarodne komisije za proučitev jugoslovansko-italijanske meje, zapustili Trst z avtomobili in odpotovali v Campoformido pri Vidmu. odkoder se bodo z letali vrnili v London. Del komisije je odpotoval v Benetke, kjer se bo zadržal nekaj dni.

»Primorski dnevnik« prinaša ob odhodu mednarodne komisije naslednji komentar:

»Medzavezniška komisija je po izvršenem delu zapustila Trst in Juljsko krajino. Tu pa je ostalo ljudstvo globoko prepričano, da se bo vprašanje Juljske krajine pravično rešilo na temelju pravic do samoodločbe, etnografskih načel in ekonomskega stanja, ki jih je proučila medzavezniška komisija.

Pravično rešitev vidi ljudstvo Juljske krajine samo v priključitvi k Jugoslaviji in sicer ne samo od danes, ampak že od rapalske pogodbe. Ljudstvo Juljske krajine je prepričano, da je mednarodna komisija videla na mestu njegove ogromne žrtve, ki jih je dala ob strani zaveznikov v globoki veri, da se bori za resnično osvoboditev, za priključitev k FLRJ. Ljudstvo Juljske krajine je končno prepričano, da bo mednarodna komisija po vsestranskem presojanju vprašanja Juljske krajine morala priti do iste rešitve kakor ljudstvo samo in to svoje stališče zastopati pri sestavljanju poročila in predlogov namestnikom ministrov zunanjih zadev v Londonu. Vse ljudstvo pozdravlja mednarodno komisijo ob njenem odhodu.

Politične špekulacije tržaških industrijcev

Trst, 7. aprila. 10. aprila poteče prepoved odpuštev. Medtem napoveduje CRDA že odpuščanje 7000 delavcev v doglednem času. V vseh tovarnah CRDA sestavljajo liste kandidatov za odpuščanje. Ravnanje CRDA se trudi pri tem na vse kriplje, da pridejo na te črne liste vsi najnaprednejši elementi iz delavskih vrst. Obenem odpuščajo tudi one, ki so se udeleževale delavskih demonstracij, in ščitijo pripadnike Juljskih sindikatov, bivše fašiste, ki bi se morali odstraniti in podobne elemente.

Namen te igre je jasen: slabiti delavske vrste z umazanimi zlorabami gospodarske in socialne premoči; demoralizirati delavske vrste, podobno kakor v času fašizma, ko so jih prav tako odpuščali kot »soversive«.

Svoj višek pa je dosegla ta izzišvalna politična spekulacija z istočasnim nastavljanjem iz Italije importiranih elementov. V Trstu je 23.000 brezposelnih, na »Bošketo« pa pošiljajo delavce z onkraj zapadne demarkacijske črte, v samih ladje-delnih nameščajih delavce iz videmske provincije — v istem času, ko odpuščajo domače! In pri tem ni govora o specialitah — saj tudi ni mogoče dobiti boljših, kakor so tržaški in tržaški. Ne, CRDA namešča povsem navadne delavce, kakor jih lahko najde na tisoče med domačimi brezposelnimi in med onimi svojimi delavci, ki jih istočasno odpušča. Tako bi hoteli razbijati delavsko enotnost, kar pa seveda delavstvo ne dopušča. Povrh tega je nameščaj delavcev iz druge provincije tudi po izjavah samih predstavnikov zavezniške vojaške uprave prepovedano. To ravnanje je torej tudi protizakonito!

Navajamo le en primer take protizakonite politične spekulacije vodstva CRDA. V Trzinu je 3. aprila tamkajšnje ravnanje CRDA ob splošnem ogroženju množic nastavilo 34 delavcev (navadnih, ne specialistov!) iz videmske provincije, medtem ko je pozvalo tehnične vodje, naj sodelujejo pri sestavljanju list za novo množično odpuščanje delavstva!

Odpuščanje zavednih delavcev in nastavljanje importiranih reakcionarnih ter sploh množično odpuščanje delavstva, da bi slabili pozicije zavednega delavstva, poizkus politične demoralizacije delavcev s stalno pretjno odpušča — se niso edine politične spekulacije tržaških industrijcev. Očitno je tudi, da se ti isti tržaški višji finančni krogi posledno izogibajo, da bi vlagali svoj kapital v obnovitvena dela v Trstu in pokrajini, in se celo izogibajo sprejemom naročil in ladjedelnih. Poleg zadnjega norveškega naročila, o katerem je tržaški tisk že poročal, so ladjedelnice CRDA odbile tudi še mnogo znatnejša naročila iz Jugoslavije. Izgovor je vedno ta, da naročil ne bi mogli izvršiti, da se krivi delavci s svojimi stalnimi nemiri in političnimi stavkami ter podobno. Primer ladje »Tunis«, ki so jo tržaški delavci v ladjedelnici San Marco kljub vsem težkotam pravčasno dovršili, je jasen dokaz, da tržaškimi delavcem za obnovo in hitro, skrbno delo ne manjka niti dobre volje niti sposobnosti.

Ta politična spekulacija, ki se izraža v gospodarskem mrtvulu in ima za posledico brezposelnost in bedo desetisočev zaradi egoizma in politične zagrizenosti tukajšnjih reakcionarnih finančnih krogov pa tudi kaže, kako malo so ti krogi sami prepričani o pravičnosti svoje stvari in o izgledeh internacionalne ali italijanske rešitve tržaškega problema. Vsi ti krogi bi brez dvoma radevolja tu investirali svoje kapitalne, ako bi bili prepričani o italijanski pripadnosti ali internacionalizaciji Trsta v prihodnosti.

Pri vsem tem se nam upira misel, da zavezniška vojaška uprava ne bi mogla zvedeti o nameščanju delavcev iz druge pokrajine, bodisi v že omenjenih primerih, bodisi v nešteti drugih. Zato pričakujemo od nje, da prepreči nadaljnjo zaostrovanje položaja z resničnim preprečevanjem nezakonitih, protidelavskih nastopov in z odredbami, ki bodo vsaj sedaj omogočale zaposlenim mirno delo brez umazanij političnih strahovanj in brez stalnih pretenj, da bodo že naslednjega dne brez sredstev na cesti, si ki bode v resnici omogočile zaslužek delavskim množicam.

Za to je res že skrajni čas!

Zločinec Rösener v rokah naših ljudskih oblasti

Zločinec Rösener v rokah naših ljudskih oblasti. Iz ministrstva za notranje zadeve Ljudske republike Slovenije smo prejeli: Zavezniške vojaške oblasti so nam 16. marca 1946 izročile vojnega zločince Rösenerja Ervina, generala der Waffen SS in nekdanjega komandanta korpusa Rösener. Organi OZNE preiskujejo njegovo zločinsko delovanje. Preiskava se bliža koncu.

Ob tej priliki je spregovoril komisar odreda major Vlado Despot, ki je naglasil potrebo po nadaljnem delu na političnem, kulturnem in vojaškem izgraževanju Jugoslovanske armade, ker nam edino tako armada lahko zagotovi, da se ne bodo nikoli več vrnili dnevi pred petimi leti.

Po svojem govoru je komisar major Vlado Despot podelil zastavo I. bataljonu, ki je zmagal v vojaškem tekmovalju, najboljšim posameznikom pa knjižne nagrade.

Nato so ljudstvo in vojski govorili komandant Odreda polkovnik Dragomir Benčič, predstavnik IV. jugoslovanske armade podpolkovnik Vojo Popovič in šef oficirskega kluba odreda kapetan Vlastelica Iko.

Svečanost se je končala z navdušenimi vzkliki vrhovnemu komandantu Jugoslovanske armade tov. marš. u. Titu, Jugoslovanski armadi in političnim voditeljem ljudstva Julij v krajine.

Po večanosti so predstavniki ljudskih oblasti in antifasištskih organizacij v spremstvu oficirjev štaba odreda odšli v oficirski klub, kjer so si ogledali čitalnico z odredovim stenčastom, razstavo darov, ki jih je ljudstvo Juljske krajine poklonilo odredu in razstavo slik. Medtem so vojak skupaj z mladino peslali pred klubom kolo.

Popoldne sta odredni in garibaldinski pevski zbor na trgu pred oficirskim klubom prepevala partizanske pesmi. Ljudstvu in vojski sta spregovorila predsednik Osvobodilnega sveta za Trst, tov. Pogassi in sekretar Osvobodilnega sveta za Trst, tov. Franc Štoka, ki sta naglašala povezanost primorskega ljudstva z vojsko.

Popoldne ob 6. je Slovensko ljudsko gledališče za Slovensko Primorje in Trst igralo v dvorani Ljudskega doma igra »Andante patetico«, ki ji je prisostvovalo številno ljudstvo. Slavnost se je končala pozno zvečer s kinopredstavo na trgu.

Slavnost se je končala pozno zvečer s kinopredstavo na trgu.

Zaprti antifašisti v Gorici končali gladovno stavko

Trst, 8. aprila. Dopolisnik Tanjuga poroča:

Goriška policija je pozvala na razgovor zastopstvo zaprtih antifašistov, ki so 2. aprila pričeli gladovno stavko, kot protest proti neosnovanim aretacijam in nevzdržnim razmeram v zaporih. Na policiji so zastopstvo obljubili, da bodo izpustili vse antifašiste, ki so bili aretirani ob manifestacijah za Jugoslavijo. Zato so antifašisti po zaporih v Gorici prenehali 6. aprila gladovno stavko, vendar so jo pripravljene

ni nadaljevati, če policijski organi ne bi izpolnili svojih obljub.

Mnoge antifašiste, ki so bili zaprti v goriških zaporih, je policija močno pretepla. Tovariša Černe Miroslav in Kavčič Josip sta bila na policiji močno pretepena in sta še ob prihodu v zapore imela krvavo obleko in velike rane po glavah. Tudi pazniki žalijo in psujejo antifašiste po zaporih. Tako je paznik Madama pred nekoliko dnevi pretepel 15 letnega antifašista in ga zaprl za 24 ur v celico ob samem kruhu in vodi.

Zasedanje plenuma Slovansko italijanske antifašistične unije za vzhodno primorsko okrožje

Ajdovščina, 8. aprila Dopolisnik TANJUG-a poroča:

Dne 4. aprila se je sestel v Ajdovščini okrožni plenum Slovensko italijanske antifašistične unije za vzhodno primorsko okrožje. Zbralo se je okrog 70 delegatov okrajnih plenumov, ki so razpravljali o delu in nalogah aktivistov Osvobodilne fronte v zvezi političnimi in organizacijskimi vprašanji in bodočim delom.

Sekretar SIAU-a za Vzhodno primorsko okrožje France Perovšek je opisal politični položaj po svetu in Juljski krajini, kjer so fašisti in vojni hujskači začeli izvajati največjo gonjo, da bi oslabilo demokratične množice, katerih borbenost ni popustila, pač pa se je okrepila.

Na osnovi poročila so v razpravi naglasili potrebo po povečanju delavskih organizacij osnovnih odbov v SIAU-a, ki morajo posvečati največjo pozornost domači reakciji, kateri stoji na čelu znani goriški protifašistični nadškof Margotti.

Plenum SIAU-a za Vzhodno primorsko okrožje je poslal s svojega zasedanja pozdravno resolucijo tržaškemu ljudstvu, v kateri mu obljublja vso pomoč prebivalstva v voni B. V pozdravi brzojavki maršalu Titu so se zahvalili velikemu voditelju jugoslovanskih narodov za odločne in jasne besede, ki jih je govoril v korist priključitve Juljske krajine in Trsta k FLRJ, kar je največja želja ljudstva v teh krajih.

Velika svečanost ob otvoritvi Doma kulture vojakov odreda JA v coni A

Trst, 8. aprila. Dopolisnik Tanjuga poroča:

Dne 6. aprila je bila v vasi, kjer je štab Odreda JA za Slovensko Primorje, Trst in Istro, v zvezi z otvoritvijo oficirskega kluba in Doma kulture vojske velika svečanost. Svečanostim so prisostvovali predstavniki civilnih in vojaških oblasti, zastopnik XIII zavezniškega korpusa kapetan Simič in velika množica ljudstva iz Trsta, Tržiča in okolice.

Svečanosti so se pričele ob 10. do polne z vojaško paradom. Mimo tribune so korakali mladi vojaki, ki so pred 11 meseci osvobodili Juljsko krajino. Njihov korak je bil odločen, kakor je bila pred 11 meseci odtod njihova volja, da osvobodijo to zemljo naciifasištskega okupatorja. Pehoti so sledile motorizirane jedinice. Mimohod so končali tanki, kakor je komandant odreda polkovnik Dragomir Benčič podelil najboljšim borcem, oficirjem in podoficirjem odlikovanja.

Ob tej priliki je spregovoril komisar odreda major Vlado Despot, ki je naglasil potrebo po nadaljnem delu na političnem, kulturnem in vojaškem izgraževanju Jugoslovanske armade, ker nam edino tako armada lahko zagotovi, da se ne bodo nikoli več vrnili dnevi pred petimi leti.

Po svojem govoru je komisar major Vlado Despot podelil zastavo I. bataljonu, ki je zmagal v vojaškem tekmovalju, najboljšim posameznikom pa knjižne nagrade.

Manifestacije v Idriji za priključitev Juljske krajine z Trstom k Jugoslaviji

Ajdovščina, 8. aprila. Dopolisnik TANJUG-a poroča:

Dne 4. aprila so idrijske množice priredile spontano velike manifestacije za priključitev Juljske krajine in Trsta k Jugoslaviji in istočasno obsodile početje importiranih fašistov in nasilje civilne policije nad antifašistom prebivalstvom v coni A. Po govoru sekretarja Osvobodilne fronte v Idriji, ki je v kratkih besedah očrtalo delo reakcije in izzivanje fašistov v coni A, je množica priredila velike manifestacije simpatij do tržaškega delovnega ljudstva in bratov v coni A. Ljudstvo je navdušeno vzklikalo maršalu Titu in Jugoslaviji.

danes pod zaščito civilne policije ponovno dvigajo svoje glave.

Z zborovanja so poslali pozdravne resolucije tržaškemu prebivalstvu in maršalu Titu.

Temelj trajnega sodelovanja vseh balkanskih narodov

Sofija, 7. aprila. List »Narod« je objavil članek, v katerem piše:

6. aprila 1941. leta se je hitlerjevski napad pričel z bombardiranjem Beograda in s tem rušilna pustolovščina na Balkanu. Narodov Jugoslavije ni zbežal hitlerjevski sadizem 6. aprila 1941. leta ter so pričeli nezahišano borbo, s katero so izvojevali svojo svobodo in zgradili svojo enotnost. Heroizem in žrtve bratskih jugoslovanskih narodov v veliki zgodovinski borbi proti fašističnemu zavojevalcu so ustvarili iz jugoslovanskega narodno-osvobodilnega gibanja močan steber bratstva balkanskih narodov. Nova Jugoslavija, ki je pod vodstvom herojskega maršala Tita uničila monarhošovinistično kličko, je postala iskren in bratski sodelavec nove Domovinske fronte Bolgarije. Današnja ljudska republika Jugoslavija in jutrišnja bolgarska ljudska republika sta zdrav temelj trajnega in mirnega sodelovanja jugoslovanskega in bolgarskega naroda in vseh balkanskih narodov.

Izdajalec ostane izdajalec

Pod tem naslovom objavlja Moša Pijade v »Borbic« daljši članek, iz katerega posnemamo:

Ze več mesecev je bil izdajalec Draža Mihajlović tako popolnoma izoliran, da je izgubil možnost vsake zveze s komurkoli v državi ali v inozemstvu. Mnogi vzemirjeni tuji novinarji, razpaljeni od nestrpnosti, ker v Jugoslaviji ni prišlo do državljanske vojne, ki so jo tako željno pričakovali od svojega priljubljenega »heroja«, so v tem času razširjali najrazličnejše izmišljene vesti o tem, kje je in kaj dela. Bil je povsod, v Italiji in Trstu, pa zopet v Srbiji in Bosni. Seveda je imel za seboj ogromno večino prebivalstva Jugoslavije in vedeli so celo povedati, da ima baje komaj 50 km od Beograda dobro organizirano in oboroženo vojsko, ki naj bi imela po nekaterih trditvah 70.000, po drugih pa celo 200.000 mo. Toda niti najbolj bedaste izmišljotine, niti najbolj večša zasledovanja niso mogla prodrati — naj mi bo dovoljeno, da se poslužim tega izraza — »železne zavese« izolacije, za katero je čepel Draža Mihajlović v svoji duplini.

Zato je bilo tudi pričakovati in je zelo razumljivo, da so bili nekateri krogi v inozemstvu presenečeni ob vestih, da so Draža Mihajlović potegnili iz skrivališča in preselili v zapor.

Naravno je, da so najbolj zatarnali izdajalci iz emigracije, oni, ki so največ odgovorni za zločine in izdajstva Draže Mihajlovića: bivši Peter, Slobodan Jovanović, ki je kot predsednik emigrantske vlade odobril sporazum Draže z ustaši, bratje Kneževići, bivši veleposlanik Fotić, eden izmed največjih krivcev v zvezi z Dražo Mihajlovićem Milan Gavrilović in drugi njim podobni. »Jugoslovanski nacionalni odbor« in Londonu, kateremu dopuščajo delovanje brčkove in želji po prijateljskih odnosih z našo državo — protestiral pri organizaciji Združenih narodov proti aretaciji Draže ter skupno s Petrom zahteval, naj se »prouči« njegova aretacija naj se sestavi mednarodna preiskovalna komisija, da bi se zajamčilo »pravično sojenje«, ker v Jugoslaviji ni zakonitih sodišč. V Ameriki pa je tisti, ki bi moral prvi sedeti poleg Draže na zatožni klopi, Konstantin Fotić, zahteval, naj se ameriškim oficirjem, ki so bili v štabu Draže Mihajlovića od septembra 1943. do decembra 1944., dovolji, da pričajo v sodni razpravi proti Draži. (To je javil londonski radio 26. marca.) G. Fotić ni imel poguma, da bi samega sebe ponudil za pričjo. Istega dne je poročala »Associated Press«, da je taisti Fotić naprosil ameriškega zunanjega ministra g. Byrnesa za sosesredovanje v Jugoslaviji, da bi se omogočilo pričevanje ameriških oficirjev in da bi mogel Draža Mihajlović dobiti ameriške zagovornike. Več ameriških listov je objavilo Fotičev »spomenec«, pri čemer so nekateri zapisali tudi kaj pametnega, kar pa jih seveda »oviralo«, da ne bi tudi se nadalje hoteli ostati »veliki« in »svobodni« tisk. Tako je za »New York Times« Draža Mihajlović »prevelika in zgodovinska osebnost, da bi se mu moglo danes soditi po kratkem postopku« in »je zato potrebno mednarodno sodišče, da bi ugotovilo, ali je Draža Mihajlović izdajalec ali rodoljub.« »Associated Press« je padla tako nizko, da si je izposodila zakoniten grški list, kateremu je baje njegov dopisnik javil iz Soluna, da Draža Mihajlović sploh ni »ujet«, marveč je bil aretirani samo njegov dvojnik, ki mu je strašno podoben. Ta modri Grk je slišal na lastna ušesa, da je to izjavil sam Mihajlović po svoji tajni radijski postaji. Agencija Reuter, ki je nedavno polemizirala z Ameriko o pojmovanju mednarodne informativne službe, ni hotela zaostati za ameriško agencijo in je dala tej izmišljotini še svojo lastno obliko.

Ne bi imelo smisla navajati vse resnične in modre vesti teh agencij in listov, počemsi od Reuterja in »Associated Pressa« pa do Jalčinevega »Habera« Povsod se ponavlja že davno demantirana pripovedka, da je Draža Mihajlović vodil borbo proti okupatorju in da je bil prvi organizator te borbe. Treba je samo zabeležiti, da je Reuter svoji prvi vesti o aretaciji Draže Mihajlovića dodal: »V prvih dneh jugoslovanske odpora je Velika Britanija oskrbovala Mihajlovića, toda maja 1944. je Churchill objavil, da bo vsa podpora prenesena na maršala Tita, ker se general Mihajlović ne bori proti sovražniku.«

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

Areteacija Draže Mihajlovića je imela odmev tudi v parlamentarnih in uradnih krogih naših zapadnih zaveznikov.

V angleški spodnji zbornici so nekateri konzervativni poslanci postavili zunanjemu ministru g. Bevinu vprašanje, ali bo angleška vlada poslala Jugoslaviji slično noto, kakor jo je vlada ameriških Zedinjenih držav, v kateri bi zahtevala, naj se angleškim državljanom dovoli pričevanje v sodni razpravi proti Draži Mihajloviću. V svojem odgovoru je g. Bevin izjavil, da je angleška vlada podpirala Dražo Mihajlovića po kapitulaciji Jugoslavije l. 1941., ker je bil prvi, ki je organiziral odpor proti okupatorju. Ni dvoma, je dejal g. Bevin, da je v drugi polovici 1941. Draža Mihajlović koristno služil zavezniki stvari, toda v teku časa je postalo jasno, da se bori Draža Mihajlović proti partizanom maršala Tita, ki so s svoje strani nadaljevali borbo proti okupatorskim silam. Ob koncu leta 1943. je prišla angleška vlada do prepričanja, da se general Mihajlović ne bori več proti Nemcem in da nekateri njegovih podrejenih oficirjev sodelujejo z Nemci proti partizanom. Anglija je zaradi tega prenehala oskrbovati Dražo Mihajlovića z orožjem in drugimi potrebščinami.

Govorci o obtožbi, ki čaka Dražo Mihajlovića, je postavil g. Bevin dve možnosti: da bo Draža Mihajlović obtožen, ker se je boril proti narodno osvobodilnemu gibanju, in da bo obtožen zaradi sodelovanja s sovražnikom. V prvem primeru angleška vlada ni prizadeta, če pa se bo obtožba nanašala na karkoli, kar se je zgodilo v času, ko je general Mihajlović nastopal v imenu angleške vlade, se bo postavilo vprašanje pričevanja.

Jaz res ne vem, za katera dejanja bo sodišče obtožilo Dražo Mihajlovića. To je stvar preiskave in sodišča, pa tudi dokazov, ki obstojajo v podporo in proti obtožbi. Ne vidim pa, kako se more sodelovanje s sovražnikom lotiti od borbe proti narodno osvobodilnemu gibanju. Čeprav nam ostaja to prilično nejasno, moramo podčrtati odgovor g. Bevina na vprašanje, ali bo poskušal zagotoviti, da se bo sodilo po pravici, ne pa po politični zlovolji. Glede tega je g. Bevin dejal: »Dejansko moram domnevati, da vodi država, s katero imamo prijateljske zveze, svoje posle na pravi način.«

Kar se tiče ameriške note, je naša vlada objavila svoj odgovor. Nočemo trdit, da je pri tej noti igrala kakršnokoli vlogo Fotičeva »spomenica«.

Po ameriški noti se zdi, da je Draža Mihajlović vodil borbo proti okupatorju vse do maja 1944. Od takrat dalje je postal osebnost, o kateri so razširjena nasprotujoča si mnenja v političnem svetu. Ker pa so bili večji deli dobe, v kateri je bil »vojni minister«, v štabu Draže Mihajlovića ameriški oficirji, imajo iz prve roke dokaze, ki so lahko vplivni na obtožbo glede sodelovanja s sovražnikom. Zaradi tega je ameriška vlada izrazila željo, da bi se takim osebam omogočilo pričevanje. Zanima se tudi za čas in kraj sodne razprave.

Naša vlada je odgovorila na to noto zelo prijateljsko, izkoristila pa je priložnost, da izrazi svoje obžalovanje, ker nota po vsem tem, kar je znano in dokazano, zanika izdajalsko zadržanje Draže Mihajlovića. Novo je v tem pogledu samo dejstvo, ki ga vsebuje naša nota, da to izdajstvo potrjuje tudi Draža Mihajlović sam.

Naša nota smatra za težko zgodovinsko zablodo poskušati, trdit, še nadalje, da je narodni odpor proti Nemcem 1941. začel Draža Mihajlović. Z malimi izjemami je Draža Mihajlović do novembra 1941. pasivno gledal borbo partizanov, nato pa jn je 2. novembra odkril napad in od takrat dalje neprestano skupno z Nemci »daljani in ustaši vodil borbo proti partizanom« in da je bil prvi organizator te borbe. Treba je samo zabeležiti, da je Reuter svoji prvi vesti o aretaciji Draže Mihajlovića dodal: »V prvih dneh jugoslovanske odpora je Velika Britanija oskrbovala Mihajlovića, toda maja 1944. je Churchill objavil, da bo vsa podpora prenesena na maršala Tita, ker se general Mihajlović ne bori proti sovražniku.«

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

Ne bi imelo smisla navajati vse resnične in modre vesti teh agencij in listov, počemsi od Reuterja in »Associated Pressa« pa do Jalčinevega »Habera«. Povsod se ponavlja že davno demantirana pripovedka, da je Draža Mihajlović vodil borbo proti okupatorju in da je bil prvi organizator te borbe. Treba je samo zabeležiti, da je Reuter svoji prvi vesti o aretaciji Draže Mihajlovića dodal: »V prvih dneh jugoslovanske odpora je Velika Britanija oskrbovala Mihajlovića, toda maja 1944. je Churchill objavil, da bo vsa podpora prenesena na maršala Tita, ker se general Mihajlović ne bori proti sovražniku.«

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

Kakšne vrste bi bile priče, ki jih nudi Konstantin Fotić, je pokazal neki Rajčić, ameriški oficir jugoslovanskega poretka, ki pravi, da je Draža Mihajlović, ko je bil l. 1941. pri njem, »na svojem ozemlju dovolil delo partizanov« in da je »Tito zamajčil življenje, da pa se je Tito odcepil od njega, ker je hotel sovjetizacijo Jugoslavije«. Ta priča zahteva za svojega četovodjo »korektno sodišče« in je objavil v »Evening Star« sliko, na kateri je z Dražo in še nekaterimi čelniki. Najbrže si je domišljjal, da mi nimamo celega kupa vsakovrstnih slških fotografij, za katere bi mnogi teh »korektnih« prič želeli, da ne bi nikdar zagledale belega dne.

V sredo dne 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Proslava obletnice osvoboditve Sarajeva

Govor predsednika vlade Ljudske republike Bosne in Hercegovine Rodoljuba Čolakovića

Sarajevo, 7. aprila. Sarajevo je včeraj in predvčerajšnjim proslavilo obletnico svoje osvoboditve. Mesto je bilo okraшено z zastavami, zelenjem in slikami narodnih herojev in voditeljev. Vse ulice in poslopja so bile očiščene, okrašene s prepričnimi in razsvetljenimi. Pred poslopjem Hipotekarne banke sta bila dva lepa svetlobna slavaloka, a pred poslopjem bivše federalne banke je bil postavljen začasen spomenik padlim borcev za svobodo.

Prvi del proslave se je pričel že v petek zvečer na Vratniku, kjer so borci naše armade vkorakali v Sarajevo in odigrali prvo kozarčako kolo, ko je bil okupator še v mestu. Ob 20 je bila svečana akademija v Narodnem gledališču.

Na dan obletnice osvoboditve je bila včeraj ob 8 zjutraj svečana seja mestnega ljudskega odbora, ki so mu prisostvovali predsednik Ljudske skupščine dr. Vojislav Kecmanović, podpredsednik vlade Sulejman Filipović, minister zvezne vlade Sarac, zastopstvo mestnih ljudskih odborov Beograda, Tuzle, Zagreba in Skoplja ter okrožnih ljudskih odborov Mostarja, Travnika, Tuzle in Sarajeva. Na tej seji je bila soglasno odobrena sprememba naslovov sarajevskih ulic, trgov, mostov in drugih javnih objektov. Glavna ulica je do bila imena Ulica maršala Tita, a druge ulice so dobile naslove narodnih herojev Slavije Valperja, Čiče, Pavla Goranina Ilije, Vladimira Perića, Valterja, Slobodana Príncipe Čeljeja, Radojke Lakić in drugih. V vseh srednjih in osnovnih šolah so bile akademije, a ob 9 so imela prosvetna društva »Prosveta«, »Preporod«, »Napredak« in »Sloboda« skupno sejo, ki je bila manifestacija bratstva in enotnosti Srbov, muslimanov in Hrvatov.

Ob 9 so odkrili spominsko ploščo narodnemu heroju Vladimiru Periću Valterju in drugim borcev pred električno centralo, kjer so padli v borbi ob umiku okupatorja.

Okoli 11 so pred federalno banko odkrili spominsko ploščo padlim borcev za osvoboditev Sarajeva, a nato se je svečanost nadaljevala z velikim zborovanjem na istem mestu. Zbralo se je okoli 80.000 meščanov. Govorili so Husein Erkić, predsednik mestnega ljudskega odbora, dr. Sarac, minister za trgovino in oskrbo v zvezni vladi, in Ante Bošković, predsednik pokrajinske organizacije HRSB.

Nato je govoril predsednik vlade Bosne in Hercegovine Rodoljub Čolaković, ki je med drugim dejal: Pred letom dni je nad našim svobodnim mestom zaplapolala zastava svobode. Izmučene roke junških sinov Bosne in Hercegovine, Sandžaka in Crne gore so jo ponese skozi mnoge slavne bitke v to mesto. Ta zastava svobode in časti naše domovine je izzvala solze veselja naših mater in sester, ki so bile do tega dne v suženjstvu. Ta dan ne bo ostal zapisan s svetlimi črkami samo v zgodovini tega mesta, temveč tudi v zgodovini vse naše republike. Kmalu nato je nastopil praznik vse Bosne in Hercegovine, vse Jugoslavije. Ponosni smo, ker je naša dežela, naša slava domovina mnogo prispevala v tej orjaški borbi. Pod vodstvom našega Tita smo 4 leta prelihal kri in solze ter prestajali, kar ni preostal noben narod, razen ruskega, da bi dočakali ta svetli dan velike naše zmage in dočakali smo ga.

O delu za obnovu je predsednik Čolaković izjavil: Preteklo leto je minilo v znamenju gospodarske obnove in izgradnje naše opustošene domovine, v znamenju graditve in utrjevanja našega demokratičnega reda, zasnovega na resnični zaščiti ljudstva in na bratstvu ter enakopravnosti vseh jugoslovanskih narodov, v znamenju utrjevanja mednarodnega položaja naše ljudske republike Jugoslavije.

Ne samo v naši ljudski republici, v naši ožji domovini, temveč v vsej naši veliki domovini Jugoslaviji so delovni ljudje v prvi vrsti sprejeli poziv našega Tita za obnovo. Sinovi in hčere naše domovine so se lotili dela, zavedajoč se, da delajo prvi v svoji zgodovini sami zase in ne za peščico izkoriščevalcev in pijavk, zase, za svojo domovino, za svoje otroke in za svojo bodočnost.

O izdajalcih in malodušnejih, ki govore, da se naša dežela ne bo mogla obnoviti brez »organizatorja«, brez tistih, ki bi hoteli jesti kruh brez motike, je Rodoljub Čolaković dejal:

Strašno so se zmotili. Imeli smo težave, delali smo mnoge napake pri našem delu, toda po enem letu lahko mirne vesti, ne da bi se hvallili, rečemo, da smo izvojevali v obnovi velike in pomembne zmage. Če pri merjamo položaj v naši deželi z drugimi deželami, ki so bile zaslužnjene od fašističnih zavojalcev, lahko vidimo ogromno razliko. Nam se je posrečilo spraviti v pogon mnoge naše tovarne, obnoviti naše rudnike, promet, prebrati valutno zmedo, ki nam je bil zapustil okupator, in izvesti vrsto ukrepov, n. pr. agrarno reformo, ki je dal našemu kmetu zemljo, da jo obdeluje zase, za svojo družino, za dobro vse naše skupnosti.

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Na dan 10. aprila 1946 ob pol 18. uri bo v operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko krajino, ki ga sklicuje Glavni odbor enotnih strokovnih zvez Slovenije

Odnosi med Albanijo in Britanijo

Objava albanske telegrafске agencije o neutemeljeni odgoditvi prihoda britanskega poslanika v Tirano

Tirana, 7. aprila. ATS poroča: Londonski radio je 4. aprila v večerni oddaji med drugim poročal:

Po uradnih britanskih poročilih so odnosi med Britanijo in Albanijo postali napeti. Britanska vlada je naročila svojemu poslaniku, naj ne potuje v Tirano, ker je bila britanska vojnna misija ovirana v svojem delovanju in napadena v albanskem časopisju. Poleg tega so albanske oblasti zahtevale, naj se umakne britanski misije za iskanje grobov britanskih oficirjev in vojakov, ki so padli med vojno.

Prejeli smo obvestilo uradnih krogov, da trditve londonskega radia niso resnične. Britanska vojnna misija, ki jo je poslala vrhovna komanda, da bi pomagala našemu narodu v osvobodilni borbi s preskrbo orožja in municije, je ves čas svojega bivanja v Albaniji bila povsod prisrčno sprejeta in je uživala vse olajšave, ki jih je zahtevala. Ni res, da bi članom te misije delali kakršne težave, ampak nasprotno, mogli so se svobodno gibati in iti kamor so hoteli. Člani britanske vojske misije niso samo uživali vseh olajšav kakor člani drugih misij povsod v Evropi, ampak so lahko prirejali jove in zabave, kolikor so hoteli, ne glede na uradne dolžnosti. Albansko časopisje ni britanske vojske misije nikoli napadalo, nikoli se ni dotaknilo niti enega vojaka, ki je bil v sestavi te misije. In odnosi albanske javnosti do te misije so bili vedno dobri.

Z začenjem vprašujemo, odkod je dobil londonski radio te vesti, ki v nobenem pogledu niso resnične. Kar se tiče odhoda britanske vojske misije, je zapustila Albanijo po obsejestranskih željah, ki je izpolnila svoj dolžnost.

Glede grobov britanskih oficirjev in vojakov, iz katerih sta britanska vlada in londonski radio napravila veliko vprašanje, nam je znano iz pristojnih albanskih krogov naslednje: Vrhovno poveljstvo albanske armade ni samo dovolilo nemu izmed britanskih oficirjev, da hodi stihri in pol meseca po albanskih gorah in dolinah in išče posmrtno ostanke

britanskih vojakov, ampak so mu celo pomagali pri izvrševanju te obojeznosti svete naloge. Vrhovno poveljstvo naše armade je skrbelo tudi v najtežjih trenutkih vojne za grobove tistih, ki so padli na polju časti v narodno osvobodilni borbi. Sedaj imajo skupno vsi britanski oficirji in vojniki, ki so padli na albanskem ozemlju, svoje lastne grobove na posebnem pokopališču v Tirani. Ker je vojna končana in imajo albanske civilne in vojaške oblasti več možnosti, da izvršijo to delo, kakor pa eden ali dva britanska oficirja, je albansko vrhovno poveljstvo smatralo za umerjeno, obvestiti šefa britanske misije za iskanje grobov o tem, da je njegovo delo končano. Istočasno je vrhovno poveljstvo albanske vojske obvestilo omenjeno misijo, da bo takoj izdalo povelje vsem svojim organom, naj izkopljejo in prepeljejo ostanke britanskih vojakov, v kolikor bi jih našli ali pa bi o tem poročalo britansko zastopništvo.

Albanske oblasti si ne morejo misliti, da bi britanska vlada tako slabo tolmáčila dobro voljo, ki jo je pokazala Albanija in da bi londonski radio mogel to vest tako popačiti. Saj albanske oblasti smatrajo za svojo čast, če morejo dostojno pokopati ostanke anti fašistov, ki so padli za splošno stvar na albanskem ozemlju. Če pa je britanska vlada slabo razumela željo in dobro voljo albanskih oblasti, hočejo še enkrat skupno z britanskimi oblastmi proučiti to vprašanje, ker smatrajo za svojo dolžnost, da se najdejo ostanke britanskih vojakov in da se vrnejo njihovim sorodnikom s častjo, ki so jo zaslužili. Albanska vlada je vedno želela, da se med britanskimi in albanskim narodom poglabijo prisrčni odnosi, ki so nastali v času skupne bore. Britanski poslanik v Albaniji bo užival vse pravice in imuniteto kakor vsi ostali diplomati v Albaniji. Obžalujemo, ker je britanska vlada odgodila prihod britanskega poslanika v Tirano zaradi neresničnih poročil lin slabega razumevanja dobre volje albanskih oblasti glede grobov padlih britanskih vojakov.

Brutalni nastopi tržaške civilne policije

Nekaj dokazov, za katere g. Robertson morda še ne ve

»Primorski dnevnik« objavlja še nekaj pisem anti fašistov, ki so jih te dni izpustili iz zapora. Ta pisma potrjujejo trditve, ki jih je tukajšnji napredni tisk prinašal zadnja dva tedna o brutalnem razmerju z zaprtimi anti fašisti.

Neki anti fašist navaja v svoji izjavi: »Dne 28. marca t. l. okrog 11. sem šel po ulicah Carducci, Milano, Filzi v ulico Valdivrino in nato v ulico XXX. Oktobrev. V bližini sedeža policije me je ustavil policist v civilni in me vprašal, če sem član SIAU. Na prsinh sem nosil rdečo zvezdico. Ko sem mu odgovoril, da sem član SIAU, je policist potegnil izpod plašča lesen kij in me pričel z njim tolči po glavi in hrbtu. Stetel sem k dvema uniformiranim civilnim policistoma, ki sta bila v bližini. Mislim sem namreč, da je napadel kak italijanski šovinist. Omenjeni policist pa je uniformiranim policistoma zaklical »fermatele«. Policista sta me ustavila. Ko se je jima napadale pridružil, so me začeli vsi trije pretepiti. Nato so me odpeljali na policijo. Pretepanj so me vsi poj. Ko sem šel po stopnicah poslopja, me je vsak mimoidoči udaril. V sobi prvega nadstropja so me posadili na stol. Pretepanj so me s kiji in rokami tako, da sem bil ves trjav. Se danes se na sraci vidijo krvavi madeži. Med pretepanjem so se tako izražali: »Ricordatevi bene la squadra volante«. »Noi sappiamo bene, che ci tocca andare via, ma prima di ciò, dobbiamo mangiarvi«. »Sciavo vido, via la stella«. Policisti so me obdolžili, da sem pretepal neko desetletno deklico. Ker sem to trditve zavrnil, so me bolj brutalno pretepani. Policista, ki me je tega obdolžil, so ostali pretepanj posli prh in se jezili nad njim, češ, da se vedno vmešava. Po pretepu so mi dali vode, da sem se lahko umil. Mi kdaj je močno tekla iz nosa in iz ust. Nekdo me je udaril s pestjo po zobeh tako močno, da imam še danes spodnjo ustnico oteklo ter na ustnici ranjo. Po tem so me odvedli v pisarno v prilžice, kjer so ponovili obdolžitve, da sem pretepal neko desetletno deklico. Ker sem to zopet zanikal, me je neki policist udaril. Neki policist, ki je bil med pretepanjem izjavil, da obtožba ni resnična, je to ponovil tudi v pisarni. Poslali so ga proč. Po zaslišanju so me odpeljali v Coronea, kjer sem bil zaprt do 3. t. m. do 22. ure.«

Drugi tovariš v svojem pismu pravi: Izjavljam, da so me dne 7. marca v ulici Istituto aretirali člani civilne policije in me odvedli na kvosturo v ulico XXX. Oktobrev, kjer so me obdolžili, da sem pisal po zidovih in lepil lepake. Ker sem izjavil, da to ni res, so me odvedli v neko drugo sobo, kjer so me razni agenti močno pretepli. Hoteli so, da bi na vsak način priznal, česar nisem storil. Nato so me poslali v zapor. Dne 16. marca je bila proti meni razprava, na kateri sem bil oproščen, ker nisem ničesar storil.«

Dva tovariša navajata v svojem pismu: »Izjavljava, da sva osebno ugotovila, da je bil neki znan tovariš dvakrat pretepan od članov civilne policije v prostorih centralne kvosture v ulici XXX Oktobrev. Izjavljava, da je omenjeni tovariš imel zatekel obraz in dele telesa. Zaradi udarca je začasnno izgubil vid. Po najinemu posredovanju so tovariša odpeljali iz Coronea v bolnišnico. V ambulanti Coronea pa so z mrzlimi obkladki hoteli tovarišu, ki ni mogel jesti, prengnati otkline.«

Anti fašist, ki se je te dni vrnil iz Coronea, piše: Dne 27. marca sem bil ob 19. v družbi drugih tovarišev v Viale XX Settembre. Nenadoma so nas napadli šovinisti. Med njimi so bili tudi člani civilne policije, ki so se nas spravili s kiji. Medtem ko so ostali tovariši pobegnili, so mene naložili na motorno vozilo in odpeljali na kvosturo v ulico XXX Oktobrev. Ze med potjo so me s pestmi in kiji brutalno pretepani. Na kvosturi so me zalili s psokvami. Pretepti me niso hoteli, ker so bili v bližini nekateri civilisti. Dne 3. t. m. so me iz Coronea izpustili, ker na moj račun ni bilo nobene obtožbe.«

Neki drugi anti fašist piše: »Dne 27. marca t. l. ob 13.30 so me, ko sem mirno opazoval manifestacijo, aretirali člani civilne policije. Odvedli so me na kvosturo, kjer so me člani »traže« pričeli pretepati s kiji. Po kratkem zasliševanju so me odpeljali na centralno kvosturo v ulici XXX Oktobrev in od tam v zapore v ulico Nizza. Dne 3. t. m. so me izpustili, ker na moj račun ni bilo nobene obtožbe.«

To je zopet nekaj dokazov, katerih na noben način ni mogoče ovrči. Takih dokazov, takih verodostojnih izjav anti fašistov, ki so bili te dni izpušeni iz zapora, je še mnogo. Zgodelj o Coronea, kjer sem bil zaprt do 3. t. m. do 22. ure.«

Požrtvovalnost dveh delavcev je rešila rudnik Sičovlje, da ga ni zalila voda

Ajdovščina, 8. aprila. Dopisnik TANJUG-a poroča: V rudniku pri Sičovljah v Istri sta janski poslovođa Kulk Andrej in paznik Apigalli rešila premogovnik velike škode. Pri obnavitvenih delih je v rov udrla žveplena voda in grozila, da zalije rudnik. Apigalli je ne glede na nevarnost, da izgubi vid ali celo življenje, na vse načine skušal zamašiti razpoko, ki je nastala pri razstreljevanju in skozi katero je zalca bruhati žveplena voda. Pri požrtvovalnem delu se je štirkrat onesvestil, vendar ni odnehal. Medtem je izdelal tovariš Dal Fara posebne železne klince, s katerimi jim

je uspelo zamašiti razpoko in s čimer je bila dana osnova za nadaljnje reševanje. S pomočjo sesalke so izprali iz rova vodo, ki je že 20 cm visoko zalila tračnice v rudniku. Končno se jim je posrečilo z večjimi količinami cimenta popolnoma zamašiti razpoko.

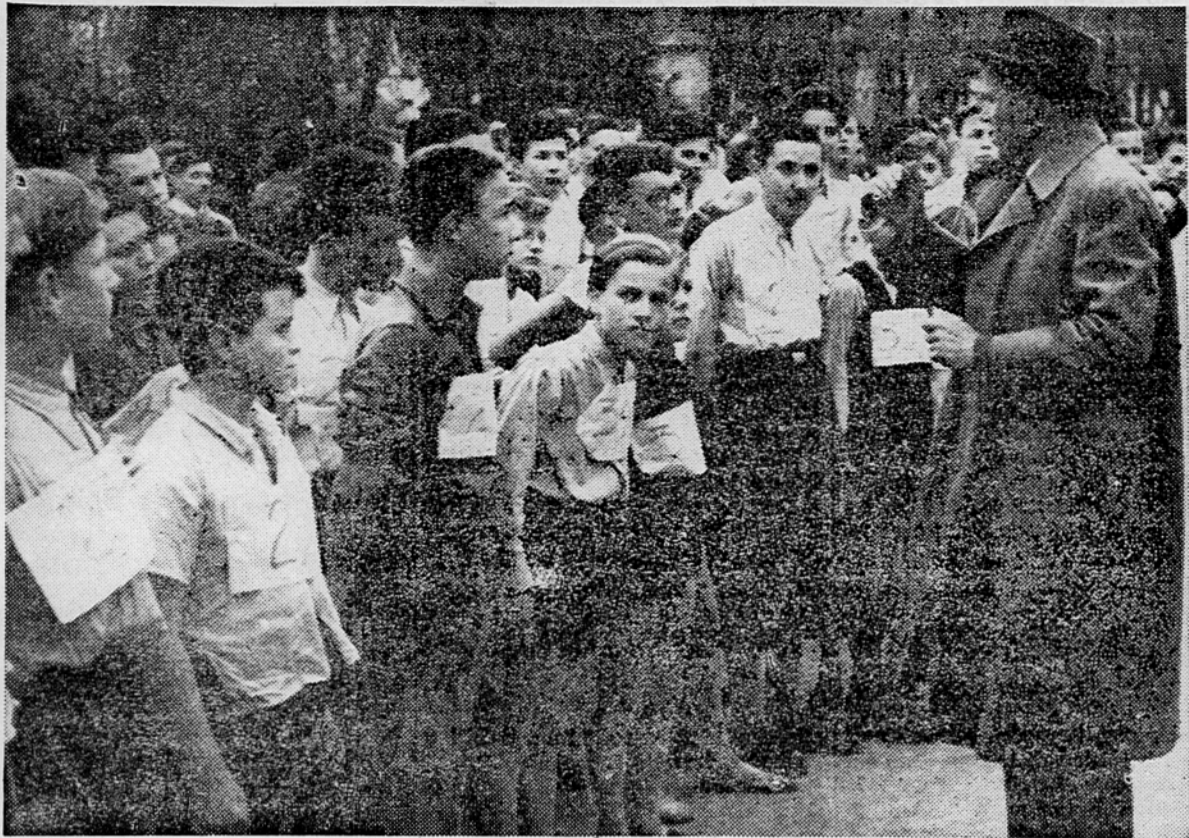
VREMENSKA NAPOVED ZA TOREK, 9. APRILA

Jasno, pozneje nekoliko naraščajoča oblačnost in veter, zjutraj najbrž megla.

Telesna vzgoja — življenjska potreba delovnega ljudstva!

Jasno, pozneje nekoliko naraščajoča oblačnost in veter, zjutraj najbrž megla.

Tek čez drn in strn praznik mladine

Tekmovalci dobivajo pred startom zadnja navodila o poteku proge

Nedeljski tek čez drn in strn je bil telesnovzgojna manifestacija, kakršne pri nas še nismo videli. Na njej je sodelovalo desetstisoče pristavšev telesne vzgoje, članov telesnovzgojnih društev, Zveze mladine Slovenije in sindikatov. V vseh krajih, koder so telesnovzgojni aktivni, so tekmovali ne samo atleti, nogometaši, telovadci, smučarji in plavalci, ampak tudi tisoči mladine obojega spola, ki se doslej ni posvečala telesni vzgoji. Včerajšnji tek je bil prvi korak v to novo panogo njihovega udejstvovanja.

Veliki pomen pomladanskega teka čez drn in strn je v tem, da se je na njem prvič na terenu manifestirala enotnost našega telesnovzgojnega pokreta. Konec je posameznih športnih panog in njihovih zvez, ki bi si med seboj nasprotovale kakor nekdaj. Vsi so složno in družno sodelovali na manifestaciji in tako položili enega izmed temeljnih kamnov za množičnost telesne vzgoje, ki je naš prvi in najvažnejši smoter v tem pravcu. Ta je bil dosežen v tolikšni meri, da je bilo v nedeljo skoraj povsod več tekmovalcev kakor gledalcev.

Včerajšnji tek je privabil mnoge, ki doslej niso imeli priložnosti udeleževati se v telesni vzgoji. Pokazal jim je, da je vsakemu dostopna in

tudi potrebna. To velja zlasti za tiste, ki opravljajo svoje delo v zaprtih in zatohlih prostorih. Za te je še posebno primeren pomladanski tek čez drn in strn. Priroda je prav zdaj, ko se prebuja, še bolj vabljiva kakor v drugih letnih časih. Zblizevanje z naravo je eden glavnih vzrokov, zakaj se je tek čez drn in strn tako hitro priljubil. Večini mladine je tek v prosti naravi tako všeč, da mu bo ostala zvesta še naprej.

Pomladanski tek čez drn in strn je bil vsestranska preizkušnja našega telesnovzgojnega pokreta. Bil pa je tudi prvi uspeh v letošnji sezoni in velik korak naprej. Treba bo le vse tiste, ki jih je privabil k sodelovanju, obdržati v vrstah izvršujočih pripadnikov telesne vzgoje in jih uvajati še v nove discipline. Tako bodo vse športne panoge imele za dostan kader sposobnega naraščanja.

Nedeljski tek pa je bil tudi najboljši organizacijski izpit za voditelje naših telesnovzgojnih društev. Ugotoviti moramo, da so ga na splošno dobro preostali, čeprav so se tu in tam pokazale nekatere pomanjljivosti. Upoštevati je treba, da je bil pomladanski tek čez drn in strn za mnoga društva prva večja prireditve te vrste in zato ni čudno, če ponekod ni bilo vse tako v

redu, kakor bi moralo biti. Prireditelji in organizatorji pa so zdaj za izkušnjo bogatejši in prihodnje bo tekmovalce že popolneje izvedeno.

V Ljubljani je pomladanski tek čez drn in strn organiziralo enajst telesnovzgojnih društev, in sicer »Železničar«, »Udarnik«, »Eдинost«, »Partizane«, »Svoboda«, »Krim«, »Borec«, »Rdeča zvezda«, »Šent Vid«, »Ježica« in »Štepanja vase«. Tekmovalcem iz vrst omenjenih društev so se pridružili dijaki srednjih in strokovnih šol, akademiki, člani Zveze mladine Slovenije in sindikatov, nadalje pripadniki Jugoslovanske armade in Narodne milice. Na enajstih različnih krajih je mladina manifestirala za telesno vzgojo in med seboj pomerila svoje sposobnosti. Povsod je bilo razpoloženje tekmovalcev odlično in borbena, čeprav se je tek začel v deževnem vremenu. Precej prijavljenih je zaradi dežja izostalo, zato pa so nastopajoči s svojo resnostjo in vztrajnostjo potrdili pomembnost prireditve, ki je bila za mnoge prvi korak v telesno vzgojo. Nekateri so ga opravili manj, drugi bolj uspešno, vsi pa z zavestjo, da so z njim po svojih močeh prispevali k razvoju in napredku naše telesne vzgoje.

V Ljubljani je nastopilo 4780 tekmovalcev. V sprevednih in s pesmijo

so prikorakali na start. Največ tekmovalcev je zbral »Udarnik«, in sicer 587, pri »Svobodi« jih je tekmovalo 570, pri »Eдинosti« 555, pri »Partizanu« 501, pri »Krimu« 490, pri »Rdeči zvezdi« v Polju 424, pri »Železničarju« 380, pri »Štepanja vase« in »Borecu« po 250, na Ježici 221, telesno-vzgojni aktiv Dobrova - Vrhnice je postavil 200 tekmovalcev, »Bratstvo« v Zgornji Šiški 187 in »Št. Vid« 165. Povsod je bila organizacija teka izvedena prav dobro, ponekod pa je presegla pričakovanje. V tem pogledu se je odlikovala zlasti »Rdeča zvezda« iz Polja, ki je zbrala na startu 90 odstotkov vse mladine. O podrobnih uspehih bomo poročali med tednom.

Na predvečer so pod Tivolijem tekmovali v teku čez drn in strn funkcionarji ljubljanskih telesnovzgojnih društev. Mlajšim letnikom so se pridružili tudi starejši. Med mnogimi, ki so izpolnili svojo dolžnost, so bili stari, preizkušeni delavci na polju telesne vzgoje in sporta ing. Stanko Bloudek, Joso Gorec, polkovnik Lojze Vrhovec in še cela vrsta drugih. Najprej so tekmovala ženske, na 800 m dolgi progi. Prva je prišla na cilj Zupanc Vida v času 4:30.2. Druga je bila Papež Nuša, tretja Grmek Viada. Na progi 1600 m so tekli moški, 52 po številu. Vrstni red na cilju je bil naslednji: 1. Czarda Hugon v času 5:34.2, 2. Rus Vojan, 3. Božič Milan, 4. Pribošek Franc, 5. Bergant Janez. Zlasti starejši letniki so s svojim primerom med gledalci želi živahno odobravanje.

Z dežele prihajajo vedno nova poročila o uspešni izvedbi pomladanskega teka čez drn in strn. Eno izmed prvih je prišlo pismo iz Selca nad Skofjo Loko. V njem pišejo: V nedeljo 7. aprila se je zbrala v naši lepi gorenjski vasi mladina vse Selske doline, mladina vseh hribovskih vasi, ki leže na strmih po-

Zbirajmo tekstilne odpadke!

V času od 7. do 15. aprila se izvaja po vsej državi akcija za zbiranje tekstilnih odpadkov.

Z zbiranjem tekstilnih odpadkov ne pomagamo samo oskrbovati našo tekstilno industrijo z nujno potrebnimi surovinami, marveč bomo s tem dosegli tudi znižanje cen tekstilnemu blagu in tako pomagali pri obnovi našega celokupnega gospodarstva.

Uspešna akcija zbiranja tekstilnih odpadkov pomeni obenem velik prihranek, ker se bo tako zmanjšala potreba po uvozu surovin iz inozemstva in bo s tem prihranjeno našemu gospodarstvu nad 400 milijonov dinarjev. Z uporabo tekstilnih odpadkov se poceni proizvede tekstilnega blaga, ne da bi zaradi tega trpela njegova kakovost.

Ne dopustimo, da trohne tekstilni odpadki neizkoriščeni, ker s tem oviramo delo tekstilne industrije, ki oskrbuje ljudstvo z obleko in daje kruh tisočim in tisočim delavcem.

Množične organizacije OF naj poskrbe, da se bo zbiranje tekstilnih odpadkov izvedlo dosledno v vsakem kraju, v vsaki ulici, v vsaki hiši!

Zavedajmo se, da pomagamo s tem pri obnovi naše domovine.

bočjih Jelovice. Na zelenih poljanah pod Ratjovcem so se ob bistri Sori zbrala na prvo veliko telesno-vzgojno manifestacijo vse mladinske organizacije. Z zastavami na čelu so se vili dolgi sprevodi pionirjev, mladincev, mladink in članov telesno-vzgojnih društev in množičnih organizacij na nastopno mesto. Večina med njimi je prvič tekmovala, kar je zanimanje za tek še povečalo. Čeprav so bile proge za neizvežbane tekače pretežke, so se kljub temu vsi od pionirjev do odraslih prav dobro izkazali. Z navdušenjem so tekmovalce pozdravljali na cilju in jih tudi med tekom spodbujali k čim boljšnemu uspehu.

Z nedeljsko manifestacijo je naša mladina vespovsod pokazala trdno odločnost, da hoče telesno izurjena in odprta sodelovati pri obnovi in obrambi naše domovine.

pred tem 280 m dolžine in 25 m višine ter je bil eden največjih viaduktov na Balkanu.

Ze prve dni po osvoboditvi so začeli z obnovitvenimi deli, in so zaradi pomanjkanja strokovnjakov ter materiala morali premostiti ogromno težko. Morali so popravljati ceste za dovoz, delali so z najpreprostejšimi sredstvi, kamen so spravljali 8 km daleč brez prevoznih sredstev; gradbeni les so dobivali iz porušenih hiš v Zadru. A delavci niso klonili in delo je doživelo uspehe. Tako je tesar Nikola Vukojevič sam naredil nekatero dele za viadukt. Ko je koočal to delo, je šel v kamnolom in tu storil 50% več kot ostali. Delajo je pri gradnji 110 delavcev iz Plavnja in okolice, ki so po zimskem počitku, ko je bilo delo nemogoče, začeli z novim delovnim polem.

Zgled mladincev okraja Zenice

V prvem mesecu tekmovalja je kmečka mladina okraja Zenice dosegla zelo lepe uspehe. Skupno je 948 mladincev in mladink opravilo 42.000 prostovoljnih delovnih ur za obnovo. Mladina posameznih vasi tekmuje pri popravljanju cest, šol in domov. Tekmuje, kdo bo prej opravil kmečka dela in odpravil nepismenost. V enem samem mesecu je mladina okraja Zenice izkopala 3402 m nove ceste iz Zenice v vas Brnjic, 11.178 m kolovozov in 4226 m kanala ob cestah. Popravila je 3 mladinske domove, 3 šole, združeno poslopje in 1500 m gozdne železniške proge. Pripravila je 114 kubikov kamena za mostove in šole. Očistila in z apnom obelila je nad 4000 sadnih dreves in izkopala 10.000 malih borov za pogodovanje goličav, zasula je veliko število jarkov, oprala 470 parov vojaškega perila in opravila še druga dela. Pri tem skrbi za lastno vzgojo in je samo v prvem mesecu imela po vaseh nad 80 sestankov. Izdala je lepo število stenčastov in započela 13 analfabetskih tečajev, ter 2 kmetijska in 2 združna tečaja. Organizirala je 10 mladinskih knjižnic.

Dva nagrajena beogradska delavca

V Beogradu sta bila v okviru prvomajskega tekmovalja nagrajena Bratoljub Radovanovič in Tomo Vrbaški. Radovanovič je vodja strojnega oddelka pri podjetju »Pancer«, ki izdeluje blagajne in železno opravilo S posebnim izumom je povečal proizvodnjo za 500% in zmanjšal odpadke za 90%. Tomo Vrbaški pa je vodja orodjarne v državnem industrijskem podjetju »Proleter«. Povečal je proizvodnjo za 400%.

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD ZA PRIMORSKO, KOROŠKO IN IZSELJENCE

Na povelje „zdaj!“ se bodo spustili v tek

Hotederščica na delu

Kakor po vseh drugih krajih, tako smo imeli tudi v Hotederšci več delovnih dni. Popravljali smo ceste, kopali in pospravljali ruševine, čistili potok in se ukvarjali še z drugimi deli. To delo je želo vidne uspehe. Marsikdo v začetku ni imel pravega razumevanja za skupno prostovoljno delo, danes pa so se že marsikomu odprle oči. Koliko časa bi se morali posamezniki mučiti z raznimi posli, množica pa je vse to v enem dnevu opravila.

V nedeljo 31. marca zjutraj smo se zbrali pred hišo krajevnega odbora. Vsak je imel v rokah orodje, ta lopato, oni kramp, sekuro ali krivec. Ko je odbila ura osem, smo počjo odkorakali iz vasi s harmonikarjem in zastavonošo na čelu. Iz vsake hiše so se ozirale glave in še med potjo so vstopali v našo vrsto. Ko smo dospeli na cilj, smo si porazdelili delo. Prvi so sekali živo mejo, drugi so kopali jamo za apnenico, tretji so razstreljevali skale. Krepeke mišice so se napevale pri težkem delu. Nismo bog ve kaj ugibali, kako bi, delo samo nas je učilo. Dobro se zavedamo, da je

treba posvetiti mnogo truda gospodarski ureditvi naše vasi.

Ob dveh smo se zbrali pred apnenico in modrovali o vrednosti dela, ki smo ga danes storili. Vidno zadovoljstvo je žarelo z obrazov, v srcu smo bili veseli uspehov, ki smo jih dosegli. Spet smo se uvrstili na odhod proti domu, daleč naokrog so se razlegali glasovi harmonike. Sklenili smo, da to ni bila naša zadnja delovna nedelja. — B. M.

Obnova železnice Zagreb—Split

Delavci, nameščenci in strokovnjaki, ki gradijo lško progno, so si za prvomajsko tekmovalje zastavili nalogo, obnoviti progno do 1. maja tako, da bo lahko ta dan vozil prvi redni vlak Zagreb—Split.

Pred nekaj meseci so končali z deli na progi, ki veže Zagreb z Gospičem, zdaj delajo na najtežjem mestu na progi Gračac—Knin, ki je zadnja ovira za vzpostavitev rednega prometa. Posebne težke delo tu gradnja Čupkovskega viadukta pri Plavnju, ki so ga leta 1943. naše edine onesposobile in tako zaprle okupatorju važno prometno pot. Porušenje je bilo 70 m viadukta, ki je meril

hlepna sekira, polni skopinom žepu, vnukom s siromaštvom preti.

V hišnih imenih ljudi naletem na staro slovena, toda v besedi je tuj, Nemec iz ust mu tiscile

Danes po teh kmetijah ljudje res ne govorijo več slovenski, nekateri izmed starejših pa še razumejo naše govornico in se v razgovoru z našimi slovenskimi borci z veseljem potrudijo, da še najdejo v spominu ostankle slovenske govornice. Hišna imena pa nesporno dokazujejo slovensko poreklo.

Tu živijo Pušniki, Skutniki, Čučniki, Zalesniki, Kočniki, Pečarniki, Primožiči, Pašnjiki, Raoniki, Tratiniki, Hanžiči, Rožiči, Gerbiči, Jamerniki, Močniki, Rauniki in Stariči. Nemški imen kakor Mesner, Petersimerl, Waldhangel in Strajher je malo in so redki poedinci. Na pokopališču najdeš imena: Gregor Gollbo, Rudolf Tschuchnig, Theresia Lasnig, Rosalia Napetschnig, Jakob Matschegg, Maria Raunig, Simon Wogger, Maria Pogatsch, Barbara Schedernig, Anton Tekel, Apolonia Ribitsch, mnogo podobnih in še drugih imen, ki so slovenska.

V sredini pokopališča stoji nad zapuščenim grobom sikromen križ s slovenskim napisom: Tukaj počivaje Aležij Ribič, rojeni 1846, so dolgo živeli 76 let, sedaj v materi zemlji počivajo in Bog jim daj večni mir! Stara slovenska korenina je jezajm

viharjena iz tujne uporno kljubovala in še po smrti ni strohnela. Kdo si, ki hodiš po njegovih tleh? Če si tujec, izgini, ker te mrtvi starec iz groba preklinja! Če si istega rodu sin, ostani in poljubi to sveto zemljo, ki je je obdeloval in negoval pokojni Ribič!

Skoro vsi grobovi šentjakobskega pokopališča v Soboti so ukusno okrašeni z gredičami slovenskih nageljnov.

Dne 19. septembra je obiskal Svoboto »nadučitelj na šoli družbe sv. Cirila in Metoda Anton Hren iz Mute« v družbi svoje hčerke učiteljice Anice in kaplana z Mite Adolfa Grila. Zapisal je:

»Prišli smo preko Pernice na Sobotu, iskale nove kraje in slovenske ljudi... nato odšli k Sv. Jerneju, kjer upamo, da najdemo zopet slovensko ljudstvo, ki je tu že večilnomna izginita. Le imena na grobovih se pričajo, da je tudi ta svet nekdanj »slišal« majki Slavi.«

V jeseni 1919 je zasedla Sobotu posadka bivšega jugoslovenskega pešpolka 45tega in je njen komandir podnarednik Jakob Zemljič v času svojega desetletnega bivanja zabil v knjigi:

Srečen sem bil na vrhovih teh planin, ne zabim teh dni do sive sivejstariosti. Vendar nekaj grenilo mi je veselje. Sobotu, ti bila si nekdanj slovenska,

danes še pričajo samo križi za grobeh, da očetje in dedje so bili Slovenci. Toda prišel maščevanja je dan, Tuječ, ki ropal nam naše je kraje, leži danes strn na tleh, plačilo njegovo je sramota, slovenska je zopet Sobotu!

V letih hitlerjevskih terorja je živela v Soboti učiteljica iz Ljubljane Dančca Lobč, ki se je »seznamila z običaji in navadami Sobočanov. Ali kako je tu vse drugače kot pri nas, pri materi Sloveniji. Prišla sem v teh žalostnih časih sem, ko preti kljukasti križ uničiti vse«. Se je pristavila:

»Hej, Slovani, kje so naše meje? Tu v Soboti, tu so naše meje, tu je naša kri!«

Nesrečne so bile v Soboti »skoraj vse kuharice z župnišču, posebno je bila nezadovoljna neka Katarina Pršniak, ki je leta 1886. »vesela odšla«. Tudi učiteljstvu in župnikom ni bilo bivanje v zimski samoti prijetno, kajti Sobotu je pozimi še sedaj radi visokega snega za pet mesecev odrezana od sveta.

Zato pa so bile v poletnih mesecih v Soboti večkrat zbrane okrogle družbe. Kmet Pagratz Kuntschnigg iz Mute je leta 1845. v nemščini pripomnil poleg svojega imena, da je prišel v Sobotu na »požrtijo« (auf ein Frass). Mnogi pa so prišli v ta kraj, da so si okrepili svoje zdravje. Hvaležni in okrepčani so odha-

jali in se zopet vračali v obiske.

Danes bivakujejo tu naše čete. Naši fantje se vežbajo po košeninah, rezka povelja odmevajo in slovenske narodne in partizanske pesmi krožijo po večerih v tihe doline.

»Slovenci kremeniti stopimo v korak!

da osvobodimo svoj domači kraj! Crez gore, polja, po svetu vsem doni, Slovenija junaška, svobodna zdaj si ti!

— — — — — Svoboda je zlata, svoboda je vse, za njo se borimo, za njo vsak naj mre!

Te dni je imel naš bataljon v Soboti miting. Skeči, šale, deklaracije, recitacije in navdušeni govori naših borcev so oživele sobotko planinsko gnezdece in pozno v noč je še odmevalo slovensko petje.

»Noč je bolečina za nami, pred nami je svoboda dan« in »Kdo nam zemljo ukrade, na Slovenskem smo mi gospodarci!«

Kmetstvo ljudstvo poslušaj, pošušaj s prepaevanjem in si briše solze. Strici pripovedujejo, da so nekdo v svoji mladosti slišali tako petje, ki ni nikdar na svetu tako lepo kakor med Slovenci. Drobna in stara ženica se ozira v mlade obraze naših borcev in jih vprašuje:

»Mein Gott, sedaj boste pa vendar za vedno pri nas ostali! Fantje se smehljajo: »Mamica, bom!»

Jakob Meška

Nekdanj slovenska Sobotu

Spomin na osvoboditve slovenske Koroške maja 1945

II. Okoličje Sobotu odlikujejo naravne lepote. Za njenim hrbtom se dvigajo grebeni mogočnega masiva Korcke, od vzhoda zvedavo pogleduje vrh šentjamejske cerkvice, na jugu se iz globoke doline potoka Bistrice dvigajo s prostornimi gozdovi porasla pobočja zelenega Kokošnjaka, za dolino Bistrice na jugovzhodu, v smeri Mute pa se odpira razgled preko Drave na jug. Sveti Anton in Ribnica na Pohorju sta v zadnjih štirih letih šestokrat videla partizane, bila sta pozorišče vročih bojev in junaške udarnosti naših borcev. Pohorje je bilo ves čas naša trdnjava. Sedaj ga gledamo daleč od severa, iz krajev, kjer ljubka Bistrica izvira in premnogi spomini se nam obujajo danes iz preteklih pohorskih let.

Ze sredi preteklega stoletja so v te planinske kraje radi zahajali narodno zavedni ljudje na izlete. V dolinah so bili sicer borci za narodno stvar, a so v nemoči, ker nas je bilo poč vedno premalo, da bi uspešno branili naše meje, lahko samo papirju potožili svoje bolesti. V dneh 9.—11. listopada 1862. je labudski bogoslovec Josip Kukovec v vezanih besedi izlil v knjigo svoje svarilo:

»Ti Bistrica, mili potočel
Prezubljeni zgodbi ti priča si,
čul, Slava se nemilo joče,
so sinu se izneverili.
Zavest slovenska je zginila,
beseda nemška že cveti,
le starcom se slovenska mila
beseda je, mladostni ni.
O mladež! mladež! po izgledi,
ki starcov svojih ne živiš,
kultura nemška strup je, vedi,
si blagodušnost z njo moriš!
Napuh je kriv, da si počela
ta izdajavni zlooni čin,
prihodnost bude tebe klela,
obsodil tebe bo spomin!«

V dneh 6.—8. oktobra 1869. je »doktor bogoslovja, kaplan pri Sv. Roprti v Slovenskih goricah, obiskaj je g. župnika in popolovavši na visoko Golico, Lavoslav Gregorec, zapel o lepoti naših krajev in narodnostnem problemu tako:

»Dolgo je vabile ste previsokih planin me strmine priti iz slovenskih goric, gledat tu širjši svet.
Sobotu dala mi je, veselil se duhovnega znanca i radovat se lepo slavnih Golice višav.

Toda le dvoje greni radovanje mojemu srcu, temu tolažbe ni naj!, zelo zapostjo se solzim.
Lesno bogastvo planin požira po-

Nesramne Keitlove laži

„Ako ne bi bilo nürnbergskih razprav, bi sploh ne vedel, kaj sta Dachau in Mauthausen“, je med drugim izjavil zločinec Keitel

Nürnberg, 7. aprila (Tas). Na dopoldanskem zasedanju 4. aprila so nadaljevali z zasliševanjem obtoženega Keitla. Odgovarjajoč na vprašanja svojega branilca o načrtih napada na Češkoslovaško je obtoženec zatrjeval, da je za napad na to državo zvedel slučajno, ker se je vse »razvijalo zelo hitro«, vendar pa je iz nadaljnega zasliševanja razvidno, da je načrt za napad na Češkoslovaško izdelal baš Keitel.

Keitel je neprestano poudarjal, da je bil samo »vojaček«, da ni sodeloval pri političnih pogajanjih, kadar pa je moral prisostvovati političnim sejam, je imel samo vlogo človeka, ki je »sprejemal in pozdravljal goste iz tujih držav«.

Glede priprav na napad na Poljsko je Keitel priznal, da so mu bili načrti o zavzetju Gdanska in gdanskega koridora znani. Ko so mu pokazali listino, ki govori o izročitvi poljskih uniform Heidrichu, da bi organiziral izzivalni incident na poljski meji, je Keitel izjavil, da so bile te uniforme namenjene za »neke ilegalne ukrepe«.

Nato je branilec Nelte izpraševal obtoženca o napadu na Grčijo in Jugoslavijo. Keitel je v svojih odgovorih samesega sebe prekosil v laži. Dosedaj je vedno obremenjeval Hitlerja, sedaj pa je krivdo za napad na Grčijo nprtil Mussoliniju. Branilec Nelte je potem prešel na vprašanje verolomnega napada Hitlerjevcev na Sovjetsko zvezo.

Poldrugo uro sta branilec in obtoženec igrala v naprej pripravljeno komedijo. Odločila sta se, da predočita stvari tako, da je Hitler kriv napada na Sovjetsko zvezo. Keitel pa je bil samo suženjsko poslušne izvrševalec. Keitel se je skušal v naprej zavaruovati pred odgovornostjo za zločinske načrte proti Sovjetski zvezi, v resnici pa je ravnal po podpisani vse direktive v zvezi z načrtom »Barbarossa«.

Tudi celotno dopoldansko zasedanje sodišča 4. aprila je bilo posvečeno zasliševanju obtoženega Keitla. Branilec je prečital izvelek iz pismenega zaslišanja obtoženca, v katerem je med ostalim rečeno, da so bile poleg vojaštva v Nemčiji popolnoma nov čimistični organizacije SS, ki so dohile v svoje roke upravno in policijsko državno oblast. Že v početku vojaških konfliktov so postale SS čete nosilec zavojevalne in totalitarne politike.

V listini se nadalje zatrjuje, da se je za vojaštvom pojavljali v okupiranih področjih »rajhsfirer SS«, ki je imel nalogo očistiti področja od političnih nasprotnikov. Keitel je poizkušal prevaliti s seboj krivdo za zverstva Hitlerjevcev v okupiranih področjih, sklicujoč se na to, da sta Himmler in Hedrich svojevoljno odločala o usodi prebivalstva okupiranih držav in usodi vojnih ujetnikov.

Odgovarjajoč na vprašanja branilca v zvezi z ukazom »mrak in meglac« je obtoženec priznal, da ga ta ukaz težko obremenjuje. Zatrjeval je, da je bil ta ukaz izdan v zvezi z razvojem močnega partizanskega gibanja v okupiranih področjih Sovjetske zveze. Keitel je priznal, da je na podlagi dela policije dobil ukaz »mrak in meglac« splošno značaj in dovedel do ustanovitve velikega števila koncentracijskih taborišč.

Branilec je pokazal nato Keitlu celo vrsto naredb in navodil, ki se nanašajo na ravnanje s sovjetskimi vojnimi ujetniki. Obtoženec je potrdil pravilnost listin in dodal, da so bile vse te naredbe zasnovane na načelu surovega ravnanja s sovjetskimi vojnimi ujetniki, zanikal pa je svojo krivdo in krivdo vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil.

Na branilčevo vprašanje, ali mu je znano, da so bili sovjetski vojni ujetniki žigosani, je obtoženec odgovoril, da je sicer on izdelal ukrep o žigosanju v soglasju s Hitlerjevimi ukazom, vendar osebnostni nikdar izdal take urede.

Odgovarjajoč na vprašanje v zvezi z ustrelitvijo 50 angleških pilotov, je Keitel zanikal, da bi bil soudeležen pri tem zločinu in je vso krivdo nprtil Hitlerju in Himmlerju.

Keitel je nadalje zanikal vse, kar navaja obtoženica v zvezi z gospodarskim ropanjem, ki so ga Nemci izvajali v okupiranih področjih. Vso krivdo za organizirano ropanje je zvrčal na obtoženega Göringa, poudarjajoč, da se je ropanje vršilo na osnovi načrta »Barbarossa Oldenburg«.

Keitel je tudi zatrjeval, (prav tako kakor drugi obtoženci, ki jih je sodišče že zaslišalo), da ni imel niti pojma o tem, kar se je dogajalo v koncentracijskih taboriščih, ki so jih ustanovili Nemci. Dejal je celo: »ako bi ne bilo te razprave, bi sploh ne vedel, kaj sta bila Dachau in Mauthausen!«

Povelja za pustošenje in priključitev zasedenih sovjetskih dežel

Pri prvi polovici zasedanja sodišča 5. aprila je obtoženca zasliševal njegov branilec. Keitel je med ostalim izjavil, da je partizansko gibanje na zasedenih sovjetskih ozemljih »oteževalo« zbiranje, t. j. opravljanje pošiljanje prebivalstva na delo v Nemčijo. Priznal je,

da je nemško vojaško poveljstvo namenoma pustilo sovjetske ujetnike v takih razmerah, da so množično umirali.

Po kratkem presledku je glavni tožilec Sovjetske zveze Rudenko še enkrat začel zasliševati obtoženega Keitelja. Keitel je imel prav za prav mesto ministra in da je skupno s Hitlerjem in drugimi ministri podpisoval zakone, ki so se nanašali na vojaška vprašanja, ter da je od februarja 1938, ko so ukinili ministrstvo za vojsko, on vršil dolžnosti ministra za vojsko.

Rudenko je prešel nato k podrobnejšemu raziskovanju zločineškega dela. Pri tem je omenil Keitla na izpoved priče Paulusa 11. februarja. Paulus je tedaj izjavil, da je Keitel, ko je vstopil septembra 1940 v nemško vrhovno poveljstvo, med drugim izdelal načrt za napad na Sovjetsko zvezo, ki je znan pod imenom »Barbarossa«. Na to je obtoženec odgovoril, da o tem »ni poučen« in da ne more odgovoriti na vprašanje, ali je izdelal načrt »Barbarossa«.

Tožilec Rudenko je vprašal obtoženca o posvetovanju, ki je bilo 16. julija 1941, na katerem so razpravljali o nalogah v vojni proti Sovjetski zvezi.

Keitel je poizkušal, da bi se izognil odgovoru na ta vprašanja in je izjavil, da je samo polovica te seje bila namenjena vprašanju, ki se tičejo Sovjetske zveze, on je pa prisostvoval samo drugemu delu seje.

Ko je sovjetski tožilec omenil Keitelu, da je 16. julija načel vprašanje prizključitve Krima, baltičskih dežel, ozemlja ob Volgi, Bele Rusije, Ukrajine in drugih dežel k Nemčiji, se je Keitel zagovarjal, da se tega sploh ne spominja.

Tožilec: »Ali vam je znano, da je na posvetovanju 16. julija Hitler zahteval, naj se Leningrad zravna z zemljo?« Keitel je odgovoril, da je res obstajalo podobno povelje, samo da je bilo izdano od vojaških pomorskih sil. Tožilec je nato pripomnil, da je obstajalo tudi drugo povelje, izdano za suhozemske oborožene sile, ki ga je podpisal Jodl. V tem povelju je govora tudi o uničenju Moskve.

Obtoženec je odgovoril, da je bilo

Jodlovo povelje sestavljeno brez njegovega sodelovanja.

Nadaljnja vprašanja glavnega tožilca Sovjetske zveze so se nanašala na Göringovo »zeleno mapo«, ki vsebuje smernice za gospodarsko izrabljanje zasedenih delov ZSSR. Keitel je dejal navodila oboroženim silam za brezpogojno izpolnitev razbojniških smernic.

Na Rudenkovo vprašanje, ali priznava, da so se te smernice nanašale na ropanje materialnih bogastev Sovjetske zveze, je Keitel izjavil, da je on hotel izkoristiti samo »rezerve in previške«.

Ob koncu zasliševanja, ki se je nanašalo na nemški napad, je Rudenko vprašal obtoženca, kakšne naloge je stavilo nemško vrhovno poveljstvo oboroženim silam v primeru, da se vojna proti Sovjetski zvezi uspešno konča za Nemčijo.

Keitel se je poizkušal izogniti odgovoru na to vprašanje, in se je zagovarjal, da o tem ni bil »obveščene«. Tožilec ga je prekinil in seznanil iz vsebino dokumenta o pomorski vojni. V dokumentu je govora o izdelavi načrtov za napad na Irak, Sirijo in Egipt. Govora pa je tudi o osvojitvi Gibraltarja, pri čemer naj bi španjolska aktivno sodelovala. Dokument so sestavili avgusta 1941.

Keitel se je poizkušal napraviti popolnoma nevednega, nato pa se je izgovarjal, da se ta dokument nanaša samo na vojaške pomorske sile in ni mogel prečitati vseh beležk, ki jih je izdal operativni štab.

Fašistična organizacija v Plovidvu

Sofija, 8. aprila. (Tass) V Plovidvu je bila odkrita velika fašistična tolpa, ki jo je vodil neki Peter Vilkov. Vilkov je prej delal v Nemčiji. Razbojniški so imeli namen organizirati teroristične akcije proti vladi Domovinske fronte in njenim organom. Ob priložnosti aretacije članov te skupine je bila odkrita velika količina pušk, samokresov, bomb in streliva. Fašistična tolpa je bila v tesni zvezi s tamkajšnjimi opozicionalci iz skupine Nikole Petkova.

Nova doba v odnosih med Sovjetsko zvezo in Iranom

Teheran, 27. aprila (Tass). Uradni predstavnik iranske vlade je dal tujim novinarjem naslednji komentar ob priložnosti sovjetsko-iranskega sporazuma: »Sporazum odzgovarja željam iranske vlade in iranskega naroda ter odpira novo dobo v medsebojnih odnosih med sovjetskimi narodi in iranskim narodom.«

S podpisom tega sporazuma je dobila naša vlada popolno zaupanje v izvajanju svoje politike. Težimo za dobri medsebojni odnos med Sovjetsko zvezo in Iranom, kakor tudi za dobri odnos med našo državo, Združenim državami Amerike in Veliki Britanije. Podpis sovjetsko-iranskega sporazuma je dogodek velike važnosti in upamo, da ga bodo vsi zavezniki ugodno sprejeli, ker bo služil utrjevanju splošnega mira.«

Moskva, 6. aprila. Diplomatični urednik sovjetskega radia je izjavil v komentarju o sovjetsko-iranskem sporazumu:

»Sporazum, ki je bil dosežen med Mosko in Teheranom, dokazuje konkretno, da je res mogoče doseči največje rezultate v neposrednih razgovori med zainteresiranimi strankami.«

Komentator poudarja nadalje, da je treba novi sporazum smatrati za naravno posledico sovjetske zunanje politike, ki temelji na načelih miroljubnega sodelovanja in spoštovanja pravice narodov do suverenosti in neodvisnosti, in nadaljeval:

»Poskusi, da bi se ZSSR in Iranu vsilila odločitve, so bili tem prej nemestni, ker je bil že takrat dosežen sporazum o nekaterih vprašanjih. Vendar so to vprašanje spremenili v mednarodni spor, ki bi mogel kompromitirati uspeh dela Varnostnega sveta.«

Komentator je zaključil: Sovjetsko iranski komunikacije je razkrinkal senzacionalne novice tujih listov in potrdil popolno upravičenost sovjetskega stališča pred Varnostnim svetom.«

Sestanek Sveta zunanjih ministrov

Washington, 6. aprila. Pozno sinoči je bila s posredovanjem ameriških veleposlanstev v Londonu, Parizu in Moskvi predložena Bevinu, Bidaultu in Molotovu nota ameriškega zunanjega ministra Byrnese, ki predlaga, naj se 25. aprila sestane v Parizu konferenca sveta zunanjih ministrov. Besedilo note se glasi:

»Želim bi, da bi se 25. aprila sestali v Parizu Svet zunanjih ministrov, ki bi mu poleg tega prisostvovali zunanji ministri držav, ki so — kot je bilo določeno v Moskvi — zainteresirane na pripravljanih mirovniških pogodbah, za

mirovno konferenco, ki mora biti v Parizu najkasneje 1. maja.

Upam, da se strinjate z menoj, da je tak sestanek bistveno važen, da bomo lahko nadaljevali sklope o mirovniških pogodbah in o mirovniški konferenci, ki smo jih sprejeli v Moskvi. Upam, da bo vsakdo izmed nas lahko poslal navodila našim namestnikom, da bodo delali s tujimi večjo naglico za mirovne pogodbe in prepustili najvažnejša vprašanja, o katerih se ne bi mogli sporazumeti, v rešitev zunanjim ministrom, ki bi se sestali v Parizu 25. aprila.«

Pandit Nehru zahteva priznanje popolne neodvisnosti Indije

London, 7. aprila. »Daily Worker« poroča o obisku svojega posebnega dopisnika pri Panditu Nehru, znanem voditelju indijskega kongresa. Dopisnik je vprašal Nehruja, ali verjame, da nameravajo Britanci zapustiti Indijo. Nehru je odgovoril, da imperializem nikoli ne izpusti iz rok tega, kar ima. Pojaviti se morajo pogoji in sile, ki ga k temu prisilijo. Mislim, da so se že pojavili in da stalno rastejo. Vse angleške oborožene sile se morajo umakniti iz Indije. Prav tako mora končno priti do priznanja in proglasitve neodvisnosti Indije, naker bo treba pričeti z volitvami za narodno skupščino, ki bo izdelala novo ustavo. V vmesnem času bo treba sestaviti začasno narodno vladno, ki bo delovala delno na temelju konvencij, delno pa na osnovi raznih zakonov. Zeleti je, da bi to vladno sestavili na osnovi izvoljenih pokrajinskih vlad.

Na dopisnikovo vprašanje, ali priznava kongres pravico samoodločbe katere koli dežele v Indiji, je Nehru odgovoril, da bi vsaka razdelitev škodovala Indiji kot celoti. Zato si kongres prizadeva, da bi dosegel enotnega dopisnika pri Panditu Nehru, znanem voditelju indijskega kongresa. Dopisnik je vprašal Nehruja, ali verjame, da nameravajo Britanci zapustiti Indijo. Nehru je odgovoril, da imperializem nikoli ne izpusti iz rok tega, kar ima. Pojaviti se morajo pogoji in sile, ki ga k temu prisilijo. Mislim, da so se že pojavili in da stalno rastejo. Vse angleške oborožene sile se morajo umakniti iz Indije. Prav tako mora končno priti do priznanja in proglasitve neodvisnosti Indije, naker bo treba pričeti z volitvami za narodno skupščino, ki bo izdelala novo ustavo. V vmesnem času bo treba sestaviti začasno narodno vladno, ki bo delovala delno na temelju konvencij, delno pa na osnovi raznih zakonov. Zeleti je, da bi to vladno sestavili na osnovi izvoljenih pokrajinskih vlad.

Nehru je nato na kratko opisal uradno politiko kongresa glede notranje ureditve Indije. Kongres zahteva agrarno reformo, po kateri bodo odvzeti zemljo veleposelnikom, in podzavljenju vseh rudniških bogastev, prometa, bank in zavarovalnic ter izvedbo državne kontrole nad važnimi industrijskimi podjetji.

Kar se tiče sedanjega mednarodnega položaja, posebno predloga o sklenitvi anglo-ameriške vojaške zveze, je Nehru izjavil, da bi vsaka taka zveza pomenila konec organizacije Združenih narodov kot mednarodne organizacije.

Grške demokratične stranke zahtevajo razveljavljenje volitev

Atene, 7. aprila (Tass). Objavljena je bila naslednja izjava grških demokratičnih strank, ki so bojkotirale volitve:

»Ne glede na nasilje, goljufije, nezakonito podaljševanje časa za glasovanje in dvakratno glasovanje, so volitve 31. marca pokazale pravo narodno voljo, čeprav so bile izvedene prav z namenom, da to voljo potvori. Herojsko ljudstvo je odgovorilo z bojkotom, ki je zajel preko 50% volivcev.«

V deklaraciji se nato opominjajo reaktorariji, ki so prišli na oblast na podlagi potvornih volitev, da množični bojkot ni samo navaden protest proti zločinu 31. marca, ampak dokaz, da ljudstvo veruje v pravilnost svoje poti, da budno in v opravičenem nezadovoljtvom spremlja spletke svojih sovražnikov, kakor tudi, da ima njegova potrpežljivost svoje meje.

Deklaracija poziva liberalno stranko Sofulisa, da spozna svojo odgovornost in da razmisli svoj položaj. Dalje poudarja, da bo vlada — mrtvorojeno dete, ki bo izšla iz lažnega parlamenta, samo povečala zmedo v deželi in da kot vlada manjšine ne bo imela ugleda v inozemstvu.

Stranke, ki so podpisale reklaracijo, zahtevajo, da se razveljavijo rezultati profinarodnih volitev in se sestavi vlada široke demokratične koalicije, ki bi izvedla resnične in svobodne volitve.

Deklaracijo so podpisali naslednji voditelji demokratičnih strank: Sofianopolos, Zvolos, Hadzihois, Partsalides, Gavrilidis, Loulis, Ikonomu in Kirkos.

Regent Damaskinos odstopil

London, 6. aprila. (Tanjug) Agencija Reuter poroča, da je regent Damaskinos takoj po sestavi nove vlade

Akcija Anglije v Transjordaniji ograža neodvisnost arabskega vzhoda

Bejrut, 7. aprila. (Tass) Sirijski tisk ostro kritizira angleško-transjordanjsko pogodbo.

»Al Ahbra« piše: Pogodba med Anglijo in Transjordanijo je postala vlada Transjordanijo v precej slabši položaj, ker se je bivši mandat spremenil v okupacijo, ki je sedaj dobila zakonski značaj. Bivanje tuje vojaštva v Transjordaniji namreč ogroža neodvisnost vsega arabskega vzhoda sploh in Sirije v prvi vrsti.

»Al Zamam« objavlja članek z naslovom »Ne bomo dopustili, da bi služila Libanon in Sirija kot prehod za tujo invazijo in Transjordanija za oporišče tujih čet.« V članku je rečeno: V trenutku, ko Egipt zahteva evakuacijo tujih čet in ko težji Libanon, da bi uresničil evakuacijo, je Transjordanija postala oporišče za tuje čete. Ta položaj lahko izzove zaskrbljenost naše vlade, ker nimamo nobene koristi od evakuacije tujih čet iz Damaska, ako bodo v Beirutu ali v Amanu.

Sodelavci okupatorja v grški vladi

Atene, 7. aprila. Kakor poroča agencija France Presse, poziva grški demokratični tisk vse demokrate, naj nadaljujejo boj proti monarho-fašistični reakciji, ker je program sedanje vlade obnovitev monarhije.

»Rizos Pastirc« obtožuje Polisa, da je sodeloval s sovražnikom.

»Kamimerinji Neac«, glasilo demokatične centra, obtožuje vlado, da je sestavljena iz okupatorjevih sodelavcev, ki bi morali zapreti ali postreliti.

Newyork, 7. aprila. (Tass) Atenski dopisnik časopisa »Cristian Sociene Monitor« poroča, da pomeni visoki odstotek onih, ki so se vzdrali volitev, nasprotstvo, ki ga kaže večina Grkov proti konservativnim monarhističnim skupinam. Izidi volitev dokazujejo, da so tako hitro izvedene volitve privedle Bevinu v težak položaj.

Dopisnik poudarja, da tudi v dosežanjih močnih monarhističnih središčih, kakor so Krf, Sparta, Patras in Kalamata, ni glasovalo veliko število ljudi. Izidi so posebno senzacionalni v severnih in zapadnih pokrajinah Grčije. Z izjemo posameznih prefektur se je vzdralo glasovanje od severnih grških meja pa do Korintskega zaliva 45 do 75 odstotkov volivcev. Dopisnik pristavlja, da bi se vzdralo volitev še več ljudi, če ne bi bilo terorja in pravi: »Mnogi državni namestenci so v Solunu glasovali zato, da bi obdržali službo, pa tudi mnogo delavcev v varnih je bilo prisiljeno glasovati.«

»Barada«, ki izhaja v Damasku, piše: Emir Abdulah smatra, da predstavlja sporazum, ki ga je sklenil, veliko politično okupacijo, dejansko pa pomeni vzpostavitev angleške okupacije in stalne angleške nadvlade. Svobodno lahko rečemo, da je ta sporazum za Transjordanijo korak nazaj.

Ratiifikacija pogodbe

Kairo, 7. aprila. Ker je ministrski svet v Transjordaniji sprejel angleško-transjordanjsko pogodbo, jo je večeraj emir Transjordanije ratiificiral.

Ragnhild Hvegerjeva diskvalificirana. Svetovno znana danska plavalka Hvegerjeva, ki je 44-krat zrušila svetovne rekorde v plavanju, je bila po odloku danske plavalne zveze doživljensko diskvalificirana, ker je za časa okupacije javno vodila profašistično agitacijo.

Prvenstvo Avstrije v namiznem tenisu bo od 25. do 27. aprila na Dunaju.

„Izvestia“ o podaljšanem bivanju ameriških čet na Islandiji

Moskva, 7. aprila. (Tass) »Izvestija« so objavila naslednji članek svojega urednika za zunanjo politiko:

»Odkar se je pričela evakuacija sovjetskih čet z danskega otoka Bornholm, se tuji tisk vedno bolj peča s položajem na Islandiji. Tako smatra švedski časopis »Morgen Tidning« za primerno opozoriti, da so ameriške čete še vedno na Islandiji. Danski časopisi pa izražajo upanje, da si bodo Amerikanci, ki so nameščeni na Islandiji, vzeli za vzgled sovjetske čete.

»Zensko leto je norveški časopis »Verdensgang« omenil, da so prišle zavezniške čete na Islandijo dne 10. maja 1940 in je ob tej priložnosti napisal: V sporazumu, ki sta ga podpisali leta 1941. ameriška in islandska vlada, je rečeno, da se Združene države Amerike obvezujejo, da bodo takoj po končani vojni evakuirale vse svoje oborožene sile iz Islandije. Toda ameriška posadka je še vedno na Islandiji. Vešti iz Washingtona prikazujejo, da Amerikanci kljub obljubam, ki so jih dali 1. 1941., ne nameravajo zapustiti svojega vojaškega oporišča na Islandiji.

Islandijska javnost je zelo vznemirjena, ker izgleda, da bo Amerika imela stalne vojaške, pomorske in letalske baze na Islandiji. V tem primeru namreč, kakor je nekoč napisal »Danis politiken«, nevarnost Islandije ne bi bila vredna niti pare.

Tisk javlja nadalje, da je ameriško poveljstvo že računalo s takimi občutki in da je pričelo zato postopati z večjo opreznostjo pri vzpostavljanju stalnih oporišč. Da ameriške čete nimajo namere Islandije takoj zapustiti, dokazuje dejstvo, da sklepa poveljstvo ameriškega garnizona neposredno s poljedelci pogodbe o zakupu zemljišč. V zakup jemlje predvsem tista zemljišča, ki so blizu letališča v Rejkjaviku in blizu pomorskega oporišča v Hvalfjordu. Posestnikom nudijo visoke cene s pogojem, da si ti pošli ne objavljajo.

Švedski časopis »Aftonbladet« pravi: Amerikanci po eni strani objavlajo svoje visoke politične ideale, na drugi strani pa ne opuščajo nobene prilike, da zavzemajo položaje, ki koristijo njihovi politični moči.

Kandidati za prvi „svobodni“ japonski parlament kupujejo glasove z rižem

London, 5. aprila. Agencija Reuter prinaša poročilo tokijskega dopisnika »Daily Mail«, ki poroča, da skoraj vsi kandidati, ki so namenjeni za japonski parlament, javno kupujejo glasove in jih kupujejo z rižem, ki ga sami kupujejo po visokih cenah na črni borzi. Samo imoviti kandidati lahko se zmeraj kupujejo riž in to prav tako, kakor so to delali pred nekaj tedni. Siromašni kandidati za prvi »svobodni« japonski parlament ne bodo mogli kupiti zadostne količine riža, da bi postali popularni v zadnjih dnevih predvolivne kampanje. Najbogatejši kandidati pripadajo tako imenovani liberalni stranki, katere vođa je Ifiro Hatojama, ki je sam dal prostovoljni prispevek v sklad svoje stranke v znesku 1 milijona jenov. Do konca marca so registrirali okoli 500 kandidatov libe-

ralne stranke. Naslednja po velikosti je konservativna stranka, ki se imenuje progresivna stranka. Ta ima okoli 400 kandidatov.

Tri levičarske stranke, socialistična stranka, stranka sodelovanja in Komunistična partija, imajo skupaj okoli 600 kandidatov. Cela vrsta stranic ima okoli 500 kandidatov, več kot 800 kandidatov je registriranih kot neodvisnih.

Tokio, 5. aprila. Agencija France Presse poroča, da so bile večeraj 7 dni pred volitvami v Japonski, končno zaključene volivne liste. Za nikogar ni tajnost dejstvo, da so desničarske stranke, liberalce in naprednjakov kamufilirale svoje številne prijatelje in pristaše med kandidati malih strank in nestrankarjev, da bi na ta način preprečile glasovanje za levičvo.

Sovjetski predlog o italijanskih reparacijah

Moskva, 7. aprila. V članku, ki je bil te dni objavljen v angleškem časopisu »Yorkshire Post«, se trdi, da je na septembrskem zasedanju sveta ministrov za zunanje zadeve »Sovjetska zveza« zahtevala, da plača Italija reparacije v višini 750 milijonov funtov sterlingov, kar predstavlja 3 milijarde dolarjev, in da baje ni nobenih izgledov, da bi bila Sovjetska zveza pripravljena umakniti svoje terjatve.

Tass je pooblaščen izjaviti, da je ta trditve neresnične. Dejansko je na septembrskem zasedanju sveta ministrov za zunanje zadeve Sovjetska zveza predlagala, da naj Italija plača reparacije Sovjetski zvezi, Jugoslaviji, Grčiji in Albaniji v višini 300 milijonov dolarjev, pri čemer bi odpadlo na Sovjetsko zvezo samo 100 milijonov dolarjev, o čemer so že večkrat pisali tako sovjetski, kakor tudi inozemski listi.

Ruski znanstvenik Bojkov umrl

Moskva, 8. aprila. (Tass) Ministrski svet javlja, da je 6. aprila umrl ruski znanstvenik, metalurg, kemik, deputat Vrhovnega sovjeta ZSSR, heroj socialističnega dela in akademik Aleksander Bajkov.

Poprava meje med Češkoslovaško in ZSSR

Bratislava, 6. aprila. ČTK poroča: Pred proslavo obletnice osvoboditve Bratislave je sovjetski veleposlanik Zorin obvestil predsednika češkoslovaške vlade Fierlingerja, da je razpravljal Predizid Vrhovnega sovjeta ZSSR o predlogu češkoslovaške vlade glede poprave državne meje pri vasi Lekart v vzhodni Slovaški. Poprava bo izvedena tako, da bo pripadla vas Lekart in ozemlje okoli nje češkoslovaški.

Mednarodni študentski kongres

Praga, 7. aprila. 7. aprila bo v Pragi sestanek pripravljalnega komiteja mednarodne študentske organizacije. Na sestanku bodo odločili, v katerem mestu Češkoslovaške bo mednarodni študentski kongres. Pričakuje se, da bodo predlagali Marjanske Lazny.

V Prago so že prišle delegacije študentov Sovjetske zveze, Francije, Jugoslaviji in nekaterih drugih držav. Pričakuje se prihod delegatov iz Venesuele, Ekvadorja, Kitajske in Veliki Britanije.

Poljska je priznala špansko republikansko vladno

Varšava, 7. aprila. Poljski ministrski svet je sprejel 4. t. m. na svoji seji sklep, da vzpostavi diplomatske odnose s špansko republikansko vlado Girala.

Tildý o pomenu osvoboditve Madžarske

Budimpešta, 7. aprila. (Tass) Za obletnico osvoboditve Madžarske je bil v Budimpešti svečan miting, ki so ga otvorili s petjem državnih himen Madžarske in Sovjetske zveze. Predsednik madžarske republike Zoltan Tildý je imel govor, v katerem je omenil zmagovito ofenzivo Rdeče armade v drugi polovici meseca marca lanskega leta, ki se je končala 4. aprila s popolnim izgonom fašističnih tolp s področja Madžarske. Izjavil je, da je ta datum odločil in da v življenju madžarskega naroda.

Po govoru predsednika republike Tildýja so prečitali pozdravne broževke, ki so jih poslali generalisimozu Stalinu, ministru za zunanje zadeve ZSSR Molotovu, šerniku Vorošilovu in maršalom Tolbuhinu in Malinovskemu.

Egipt mora vztrajati na odhodu angleških čet

Kairo, 7. aprila. (Tass) Voditelj nacionalne stranke Egipta Hafiz Ramadan paša je izjavil, da bo v primeru, ako angleška vojska ne zapusti celotne doline Nila, ostalo egiptsko vprašanje še nadalje nerušeno.

Na vprašanje predsednika Udruga muslimanske mladine Saleh Habr paše, kaj bo predlagal v primeru, da Anglija, zavrne evakuacijo svojih čet iz Egipta in Sudanu, je Ramadan paša odgovoril, da mora Egipt v tem primeru odpovedati angleško-egiptsko pogodbo iz l. 1936. Prebivalci doline Nila ne smejo sodelovati z Anglijo in se upirati boriti proti angleški imperalistični politiki.

Prisotni so odgovor Ramadan paše pozdravili

Zakon o splošni državni kontroli

Zvezni Svet in Svet narodov Ljudske skupščine FLRJ sta ob koncu marca sprejela zakon o splošni državni kontroli, ki je sedaj objavljen v »Uradnem listu FLRJ« št. 28 z dne 5. aprila 1946. Ta zakon, ki začne veljati osmi dan po objavi, to je 13. aprila t. l., določa naslednje:

Naloga in organizacija splošne državne kontrole

Ustanovi se splošna državna kontrola z namenom, da podpira in nadzira vse poslovanje in delo organov državne uprave in njim podrejenih ustanov in podjetij, kakor tudi vseh drugih ustanov in podjetij, nad katerimi opravlja država kontrolo na podlagi zakona. Najvišji organ splošne državne kontrole je Zvezna kontrolna komisija.

Naloga splošne državne kontrole je, da vse organe državne uprave podpira in nadzira, da izboljšajo in razvijajo organizacijo in upravni aparat, da uporabljajo boljše in sodobnejše metode dela in poslovanja, da pravilno in racionalno izkoriščajo in upravljajo material, da večje vodijo in nadzirajo delo organizacij, ustanov in podjetij in da imajo pravilen odnos do državljanov.

Za izpolnitev te naloge je splošna državna kontrola pooblaščenim kontrolirali, ali vsi organi državne uprave, ustanov in podjetij, uslužbenici, družbene organizacije in vse druge ustanove in podjetja, ki so po zakonu pod nadzorstvom države, pravilno in v pravem času izvršujejo zakone, uredbe, odredbe, pravilnike, navodila in odločbe višjih organov državnih oblasti in podrejenih državne uprave. Nadalje je splošna državna kontrola pooblaščenim preizkušati, ali je gospodarstvo in kulturalne potrebe, in preizkušati opravljanje poslov iz njihove pristojnosti. Pri opravljanju svojih nalog sodelujejo organi splošne državne kontrole z ljudskimi organizacijami, ki se opirajo na poudarjeno in podporo državljanov.

Zvezna kontrolna komisija

Zvezno kontrolno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in člani. Predsednik je član zvezne vlade. Tajnika in člane imenuje predsednik zvezne vlade na predlog predsednika Zvezne kontrolne komisije. Delo Zvezne kontrolne komisije vodi predsednik, ki lahko pooblasti tajnika, da vodi vse posle komisije, kolikor niso z zakonom ali uredbo pridržani izključno predsedniku. Zvezna kontrolna komisija ima generalne inspektoriate, ki jim stoji na čelu člani Zvezne kontrolne komisije kot generalni inspektorji.

Zvezna kontrolna komisija izvaja svojo kontrolo neposredno ali po kontrolnih komisijah ljudskih republik po okrožnih (obratnih) inspektorjih in po kontrolnih organih zveznih ministrstev.

Kontrolne komisije ljudskih republik

Predsednik kontrolne komisije ljudske republike je član vlade ljudske republike. Člane te kontrolne komisije imenuje Zvezna kontrolna komisija na predlog predsednika kontrolne komisije ljudske republike. Kontrolna komisija ljudske republike ima glavne inspektoriate, katerim načelujejo člani komisije kot glavni inspektorji. Kontrolna komisija ljudske republike dela po navodilih in odredbah Zvezne kontrolne komisije in po navodilih in odredbah vlade ljudske republike.

Avtonomne pokrajine imajo svojo pokrajinsko kontrolno komisijo.

Okrožni inspektorji

Okrožne (in oblastne) inspektorije imenuje Zvezna kontrolna komisija na predlog predsednika kontrolne komisije ljudske republike. Okrožni inspektorji imajo pravico, udeleževati se s posvetovalnim glasom se-stankov vseh izvršilnih odborov okrožij, mest, okrajev in krajev in delajo po neposrednih navodilih in odredbah višjih komisij. Prav tako so dolžni

opravljati kontrolo po zahtevah okrožnih izvršilnih odborov, če te zahteve ne nasprotujejo navodilom in odredbam višjih kontrolnih organov.

Kontrolna služba

Kontrolne komisije imajo pravico poslati in postaviti kontrolne organe vsem ustanovam in podjetjem, nadalje javnopravnim ustanovam ter zasebnim in združenim podjetjem, ki po zakonu spadajo pod državno kontrolo. Z uredbo bo zvezna vlada predpisala podrobnejšo organizacijo splošne državne kontrolne službe. Notranje poslovanje in delo kontrolnih komisij ter inspektorjev pa bo predpisal s pravilnikom predsednik Zvezne kontrolne komisije.

Opravljanje kontrole

Pri opravljanju svoje naloge imajo organi splošne državne kontrole pravico, da pregledujejo in preskušajo notranjo organizacijo, upravo, blagajniške knjige, knjigovodstvo in celotno poslovanje, da spremljajo ter preiskujejo delovne metode in odnose vseh organov, ustanov in podjetij, pri katerih se opravlja kontrola. Prav tako imajo pravico do poizvedb glede uradnih oseb in zasebnikov, nad katerimi se opravlja kontrola, kolikor so te osebe povezane s področjem, ki se preiskuje.

Kontrolni organi morajo imeti za opravljanje kontrole pismeno pooblastilo, ki vsebuje obseg pooblastila za opravljanje kontrole in podpis pristojnega kontrolnega organa. Pooblastila za opravljanje kontrole smejo dati predsedniki in člani kontrolne komisije, načelniki kontrolnih oddelkov v ministrstvu in okrožni inspektorji.

Organi splošne državne kontrole imajo pravico zadržati akte in dejanja, za katera ugotove, da nasprotujejo zakonom, pravilnikom in navodilom in odločbam višjih državnih organov ter nezakonita in nepravilna izplačila in izdatke. O storjenih ukrepih morajo organi splošne državne kontrole takoj pismeno obvestiti pristojno kontrolno komisijo in neposredno nadrejenega organa državne oblasti, ki izda dokončno odločbo. Organi splošne državne kontrole so dolžni pristojnim organom državne uprave dati svoje predloge, da se popravijo ugotovljene nepravilnosti in nedostaki.

Če se ugotovi krivda ali nevarnost za nadaljnjo škodo glede službe, sme organ državne kontrole izdati odločbo, da se zoper odgovorne uradne osebe uvede disciplinski postopek in da se po potrebi takoj odstranijo z dela. Če gre za vodjo urada, ustanove ali podjetja, uvede organ splošne državne kontrole disciplinski postopek, obvesti o tem pristojno kontrolno komisijo in pristojnega ministra ter po potrebi predloži, naj se vodja odstrani z dela. Če gre za kaznivogo dejanje pošlje stvar pristojnemu javnemu tožilcu. Vsi državni organi so dolžni nuditi osebno, ki opravljajo kontrolo, vso potrebno podporo.

Organi splošne državne kontrole, smejo v mejah svojega pooblastila tudi sami izrehati disciplinske kazni. Te kazni so: pismeni opomin, pismeni ukor, javni ukor, denarna kazen v višini ene desetine mes. prejemkov in druge kazni, za katere je pooblaščen neposredno nadrejeni starešina. Zoper odločbo organa državne kontrole je dopustna pritožba na pristojno kontrolno komisijo. Kazen se zapiše v službeni list, po preudarku pristojne kontrolne komisije pa se lahko objavi tudi v časopisu.

Zoper odločbo kontrolnega organa se sme pritožiti starešina urada, ustanove ali podjetja, kakor tudi oseba, nad katero se opravlja kontrola. Pritožbo je vložiti v osmih dneh po prejemu odločbe višjemu kontrolnemu organu, čigar odločba je dokončna. Zoper postopek osebe, ki opravlja kontrolo, imajo starešine uradov, ustanov in podjetij, kakor tudi posamezniki, nad katerimi se opravlja kontrola, pravico pritožiti se v osmih dneh po končanem postopku na kontrolnega organa, v čigar imenu se je opravičila kontrola.

Vsak državljan ima pravico poslati pristojni kontrolni komisiji ali kontrolnemu organu opozorilo o delu in ravnanju katerega koli državnega organa ali uradne osebe ter dati predloge za izboljšanje dela državne uprave. Kontrolna komisija je dolžna upoštevati ta opozorila in predloge in po svojem preudarku ukreniti na njihovi podlagi vse potrebno. Ne glede na to imajo stranke pravico vlagati pritožbe v rednem upravnem postopku.

NAŠE GOSPODARSTVO

Pomen sadnega in grozdnega sladkorja za prehrano

Zaradi ropanja in uničevanja v dobi okupacije smo po vojni ostali brez zadostnih količin krušnega žita, ki predstavlja temelj naše prehrane, zaradi brezprimernega uničevanja živine v dobi okupacije pa običajno tudi določo pomanjkanje mesa in mleka. Pred vojno nismo znali pravilno ceniti hranilne vrednosti sadja in grozdja, ki nam sedaj mnogo pomagata pri reševanju naše prehrane. Spričo velikih težav, ki vladajo glede prehrane na vsem svetu in ograjažo z lakoto cele narode, se moramo v vsakem pogledu nasloniti na lastne proizvodne sile. Zato moramo tudi sadju in grozdju posvetiti mnogo večjo pozornost. V čim večji meri moramo izkoristiti grozdni sladkor za prehrano in sadne vitamine za okrepitev zdravja in za delovne sposobnosti.

Znanost je šele v najnovejšem času spoznala pomen sadnega in grozdnega sladkorja za prehrano. Sadni ali grozdni sladkor nudi ne samo za življenje potrebne kalorije, temveč tudi dviga delovno sposobnost. Vitamin, ki jih vsebuje sadje, krepijo človeški organizem in odporu proti boleznim. Glede konzerviranja grozdja in sadja je tehnika zaobeležila velik napredek. Sadje je mogoče ohraniti v svežem stanju dolgo dobo preko sežije, konzerviranja in polpredelane ali v predelane stanju omogoča naravnost revolucionarni preokret na področju izkoriščanja sadja in grozdja. Letna proizvodnja se lahko ceni na

1.200.000 ton. Dvomimo pa, da se te količine porabi več kakor 200.000 ton za prehrano, vse ostalo pa se predela v alkoholne pijače in s tem odpade za potrebo prehrane. V sadju in grozdju imamo torej neizčrpano bazo surovin za sodobno industrijsko predelavo v velikem obsegu. Potrebna je le smotrna akcija zainteresiranih oblasti in ustanov ter vsega ljudstva, da se te razpoložljive surovine izkoristijo za prehrano.

Prvi jugoslovanski kongres za brezalkoholno predelavo sadja in grozdja

Da se ta akcija izvede v čim širšem obsegu, je zvezno ministrstvo za industrijo v sporazumu z zveznim kmetijskim ministrstvom in v sodelovanju s sindikalno Zvezo delavcev in nameštencev živilske industrije sklical prvi jugoslovanski kongres za brezalkoholno predelavo grozdja in sadja, ki bo v času od 11. do 14. t. m. v Beogradu. Prvi trije dnevi kongresa bodo posvečeni strokovni konferenci. V četrtek 11. aprila bodo na konferenci v zveznem prometnem ministrstvu izšene splošni referati o pomenu sadja in grozdja za prehrano, o naši proizvodnji sadja, grozdja in vitaminov in o sodobni tehniki predelave sadja in grozdja v velikem obsegu. Isti dan popoldne in naslednji dan dopoldne bodo delegati republikanskih ministrstev industrije in predstavniki podjetij, združenih zvez itd. podali svoje referate v zveznem ministrstvu za industrijo, v zveznem mini-

strstvu za kmetijstvo pa bodo podali svoje referate delegati republikanskih kmetijskih ministrstev in strokovnjaki. V soboto 13. t. m. se bo konferenca nadaljevala s splošnimi referati o pospeševanju in organizaciji izvoza sadja in grozdja v svežem in predelanim stanju, o množičnem konzerviranju vitaminiziranih živil, zlasti breskvega sadja s hlajenjem in o brezalkoholni predelavi

sadja in grozdja, ki bo lahko za vedno odstranila tako zvrne »vinskne krize« in težave pri vnočnju sadja, ki so se pred vojno vedno pojavljale ob obilnih letinah. Glavno kongresno zborovanje pa bo v nedeljo 14. t. m. v Znanstvenem domu v Beogradu, in sicer pod geslom »Rešujmo sadni in grozdni sladkor za prehrano ljudstva«.

Upravičencem do inozemskih rent in pokojnin

Rentniki in pokojenci, ki imajo od katere koli socialne ustanove tuje države (v Nemčiji, Avstriji, na Francoskem, Poljskem, Belgiji, na Češkem, Holandskem itd.) priznane rente ali pokojnine iz naslova svojega socialnega zavarovanja v dotični državi, oziroma so tako rento ali pokojnino že prejeli bodisi še v inozemstvu, bodisi pozneje z bivališčem v Slovenijo, pa je sedaj zaradi še ne vzpostavljene meddržavne denarnega prometa ne dobivajo več, se vabijo, da svoje zahtevke do dotične inozemske socialnozavarovalne ustanove takoj prijaviijo podpisanimu zavodu, če tega do sedaj kljub lanskim pozivom v časopisu še niso storili.

Osebnim rentnikom in upokojencem naj v svoji prijavi navedejo: svoj priimek in ime, svoje rojstne podatke, sedanji svoj nastančni naslov, nastančni naslov inozemskega socialnozavarovalnega zavoda in državo, odkoder jim je bila renta ali pokojnina priznana in izplačevana, številko ali pa znak ter datum odloka o priznanju rente ali pokojnine; kakšne vrste rente ali pokojnina jim je priznana (n. pr. vdarska, delavška, nameštenska, omenogolostna, starostna ali nezgodna renta ali pokojnina; pri nezgodni renti je treba navesti tudi odstotek priznane nezgodne invaliditeta); od katerega dne, meseca in leta jim je bila renta ali pokojnina tepla; kolikšen znesek rente ali pokojnine jim je bil priznan za vsak mesec in kolikšen znesek so dobili izplačan za zadnji mesečni obrok; za katero leto in kateri mesec so prešli zadnji obrok rente ali pokojnine od inozemske zavarovalne ustanove. Če so prejeli tudi dodatke za otroke, naj navedejo imena in rojstne podatke teh otrok ter do katerega leta starosti otrok jim je bil dodatek priznan in v ko-

likšnem znesku na mesec nazaj. Vdove in drugi sorodniki umlih zavarovancev naj razen že omenjenih podatkov o renti ali pokojnini in razen svojih osebnih podatkov (imena in rojstnih podatkov) navedejo tudi še krstno ime ter rojstne in smrtne podatke pokojnika, za katerim jim je bila priznana renta ali pokojnina; pokojnikove otroke je treba navesti z njihovimi imeni in rojstnimi podatki ter navesti, do katerega leta starosti jim gre priznana otroška renta. Priporočamo, da vdove priložijo svojim prijavam tudi potrdilo Krajevnega ljudskega odbora, da so še vedno vdove in se niso znova poročile, za otroke pa, da še vedno živijo, oziroma, kdaj je kateri od do rente upravičenih otrok umrl.

V dokaz naj prizadeti predložijo originalno odločbo (dekrét) o priznanju renti ali pokojnini ali vsaj po Krajevnem ljudskem odboru overovljen prepis te odločbe in po možnosti tudi poštni odrezek nazadnje sprejete zneska rente ali pokojnine. — Kdor predloži originalne listine, mu jih zavod po vpogledu vrne.

Prijava in vse priloge so kolka proste. Ali, kdaj in pod kakšnimi pogoji se bodo pričele dajati upravičencem do inozemskih rent in pokojnin račun le-te časne podpore ali akontacije iz pridvidenega tozadevnega državnega kredita, bomo razglasili v časopisu. Dotlej naj pomoči potrebni zaprosijo za časno preživniško pomoč v celoti ali delno na račun svojih rent in pokojnin pri svojem pristojnem Krajevnem ljudskem odboru.

Federalni zavod za socialno zavarovanje v Sloveniji, oddelek za rente in pokojnine, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Cenik za živila in življenjske potrebščine

Kot priloga »Uradnega lista LRS« je pričel izhajati »Vestnik urada za cene pri predsedništvu vlade LRS«. V tem »Vestniku« bodo priročne vse splošne uredbe, odločbe, navodila, ceniki in tolmačenja trga urada ter načelni predpisi zveznega urada za cene. S tem bo ustrezno ne samo proizvajalcem, zadržanim in trgovcem marveč tudi potrošnikom, ki do sedaj o teh predpisih in cenah niso bili dovolj poučeni in niso mogli v vseh primerih nadzorovati pravilnosti cen.

V prvi številki te »Vestnika« je objavljen cenik št. 3/46 za živila in življenjske potrebščine, veljavni za april 1946, ki ga je odobril urad za cene po uredbi o določanju in kontroliranju cen in na predlog »Navodila, direktive in Ljubljani. Iz tega obsežnega cenika posnemamo samo nekatere najvažnejše cene v trgovini na drobno:

- Moka: pšenična bela uvožena 6,90 din za kg, moka domače predelave, pšenična, enotna 7,70 din, ržena 8,30 din, koruzna 6,85 din, ajdova 17 din, sirska 5,95 din; zdrob: pšenični 9,40 din, koruzni 7,80 din; kaša: 12 din; jespren: 8 din za kg.
- Poljski pridečki: fižol: rjbnični 13,60 din za kg, nizki (prepelcih, kofke) 15 dni, visoki (preklar) 17,50 din, fizična ali mešana fižol 11 din za kg; grah: v zrnju (cel) 6 din; leča: 9 din; riž: 20 din, pražen za otroke 31 din za kg.
- Testenine: iz bele moke, domače izdelave 13,65 din iz enotne pšenične moke 11,20 din za kg.
- Maščobe: mast 76 din, slanina soljena, banaska 56,50 din za kg; oije jedilno 37,75 din za liter, loj topljen, jedilni čist 28 din za kg, z čvrtici 23 din, loj netopljen 12 din, loj industrijski, topljen 14 din, netopljen 6 din za kg.
- Mlečni izdelki: čajno, maslo 112 din za kg (pri proizvajalcu 96 din), kmečko maslo 90 din (pri proizvajalcu 76 din), kuhano maslo 130 din.

(pri proizvajalcu 112 din), skuta iz polnega mleka 50 din, iz posnetega mleka 34 din, sir polnomastan doma 80 din, polmastan 50 din, sir teakaval 96 din za kg.

- Sol: jedilna in živinska 6 din, industrijska 4 din za kg.
- Sladkor: kristalni 33,50 din, kofke ali praž 36,50 din, sikov, nerafiniran 32 din; čokolada 82 din; med: naravni 68 din, umetni (stara zaloga) 28,50 din za kg.
- Kava: prava kava surova 150 din za kg, žgana kava, surogat 51,50 din za kg.
- Milo: Unrino pralno (78 %) 33 din za kg, domače »Zlatorog« (40 %) 22,50 din; »toaletno« Unrino »Ivory« (100 %) 7 din za kos, »Ivory Swann« (160 g) 10,50 din, domače toaletno milo »Zlatorog«, 40 % (100 g) 5 din, otroško milo »Schicht« komad 4 din; milo za britje »Zlatorog« (60 %) komad 50 g 2,85 din.
- Sveže meso: teletina 33 din za kg, govedina 33 din, jezik 33 din, srece, jetra, ledvice 21 din, pljuča vamlj 10 din, vranica smrčici, rajšelj 13 din, noge in kosti 5 din; svinjsko meso: s kostmi 38 din, jezik 37 din, srece, ledvice, jetra 21 din, vranica 13 din, pljuča, želodec 10 din, glava 25 din, noge, rep 8 din za kg.
- Krmila: pšenični otrobi 2,50 din za kg, mešanji otrobi 2,25 din, sirske in proseni otrobi 1,30 din, oljne pogače 3,50 din, rezanci sladkorne pese 2 din, krmilna moka 3 din, krmilno žito 4,50 din za kg.
- Razno: kakao 82 din za kg neto; čaj 213 za kg neto; prepečenec (dvopek) 15,50 din za kg.

V ceniku so navedene tudi cene za ribje, mesne, mlečne in razne druge Unrine konzerve, za Unrino marmelado in Unrino konzerviran sadni in paradižnikov sok.

Zbiranje odpadkov je utrjevanje naše ekonomske neodvisnosti!

Znana kolhoznica Paša Jermoljenko je pridelala na hektar neverjetno količino krompirja — 802 metrska stota. Galina Vaščenko iz vasi Verhnaja Dubčna je pridelala na hektar 200 metrskih stotov zelja. Za pet in polkrat je prekosila pridelovalni načrt brigada Manje Samburuk iz Skvirstskega rajona; ki je na hektar pridelala 53 metrskih stotov ječmena.

Poseben uspeh so dosegli pridelovalci rastline, iz katere delajo kavičuk. Dosegli so do 50 in celo več metrskih stotov pridelka, čeprav je po načrtu predvideno 4 do 5 metrskih stotov.

Okrevališča v Ukrajini

Ukrajinska zdravstvena okrevališča se bodo letos v veliki meri razširila. Odprtih bo 15 novih zdravilišč. V celoti bo delovalo 60 sanatorijev z 11.000 posteljami. Zlasti si prizadevajo za obnovu okrevališča v Odesi, med katerimi je tudi znano okrevališče Kujalnički, ki bo ponovno pričelo poslovati.

Letos bo pričelo delovati tudi več sanatorijev na področju Stanislava in Ljubna.

Razveljavljenje uredbe o odkupu, prodaji in ceni medu

V »Uradnem listu LRS« z dne 6. t. m. je objavljena odredba ministrstva za trgovino in preskrbo vlade LRS, s katero se razveljavlja uredba o odkupu, prodaji in ceni medu z dne 10. sept. 1945 (Uradni list št. 40). S to uredbo je bilo časno prepovedano svobodna nabava in prodaja medu v zvezi z dodeljevanjem denaturiranega sladkorja za zimsko krmiljenje čebel onim čebelarjem, ki oddajo med po določeni ceni Čebelarški zadrugi v Ljubljani.

Nova čena za med je sedaj določena v ceniku za živila in življenjske potrebščine za april in sicer na 64 din franko skladišče Ljubljana odnosno 68 din franko prodajalna v Ljubljani.

Obnovitvena dela na Sušaku

V sušaški luki smo imeli pred vojno več električnih žerjavov, ki so jih Nemci popolnoma onesposobili. Nekateri od njih so se zrušili v morje. Dela pri obnovi teh žerjavov bodo v kratkem zaključena. Eden od teh žerjavov je sedaj obnoven in je že v obratu, dva nadaljnja pa bosta obnovljena v prihodnjih dneh. Nadaljnje tri žerjave je treba še dvigniti iz morja. Zaradi porušene obale so delala zelo travna, vendar napredujejo ob veliki požrtvovalnosti delavcev.

Te dni je bil obnoven in izročen prometu tudi most, ki veže železniško progno Zagreb—Sušak s kolodvorom na Reki. Z gradnjo tega mostu so pričeli pred 5 meseci, vendar je bilo treba med zimo dela ponovno ustaviti. Postavitev železne konstrukcije, ki je bila hudo poškodovana, je izvršila montažna skupina delavcev državnih železnic.

Pobiranje monopolne takse na vžigalnike za leto 1946

Monopolni inspektorat v Ljubljani objavlja: Pozivajo vsi imetniki vžigalnikov, da plačajo monopolno takso za leto 1946 najkasneje do 25. aprila t. l. Taksa znaša 200 dinarjev, brez ozira na to, iz kakšnega materiala je vžigalnik. Izjemo se ne plača taksa na vžigalnike za specialne rudarske svetilke in rezervne dele takih vžigalnikov.

Na področju Ljudske republike Slovenije bodo pobirali takso vsi odseki za finance pri okrajnih ljudskih odborih (v Ljubljani pri MLO). Pri plačilu takse bo izdano vsakemu imetniku vžigalnika uradno potrdilo o plačani taksi. Edino to potrdilo bo služilo kot dokaz za upravičenost uporabe vžigalnika.

Vsem nepooblaščenim osebam je prepovedano od danes izdelovati, uvažati in prodajati vžigalnike in kresilne kamenčke. Pravico prodaje vžigalnikov in kresilnih kamenčkov na drobno imajo samo pooblaščenji prodajalci tobačnih izdelkov na drobno, na podlagi posebnega dovoljenja monopolnega inspektorata. Vžigalnike iz plemenitih (dragocennih) kovin in njihove rezervne dele smejo prodajati tudi trgovine, ki imajo pravico za prodajo predmetov iz plemenitih kovin. Take trgovine morajo za prodajo navedenih vžigalnikov imeti poleg pravice za prodajo predmetov iz plemenitih kovin (pooblastila) še posebno dovoljenje monopolnega inspektorata.

Imetniki vžigalnikov, pri katerih se bo po preteku gornjega roka našel vžigalnik, za katerega ni plačana monopolna taksa, bodo poleg redne takse kaznovani še z denarno kaznijo od 50 do 5000 dinarjev. To isto velja tudi za trgovine, ki bodo neupravičeno imele in prodajale vžigalnike. V težjih primerih bodo kršitelji obtoženi pristojnemu sodišču po predpisih uredbe o zatiranju špekulacije in nedopustne trgovine.

Tovarna vžigalica v Dolcu pri Travniku je podvojila proizvodnjo

Poleg velike tovarne vžigalice v Osijeju imamo v državi še drugo manjšo tovarno v Dolcu pri Travniku, ki je najstarejša v Jugoslaviji. Ta tovarna je po izvršeni obnovi naglo dvignila svojo proizvodnjo. Njena proizvodnja je danes še enkrat večja, kakor je bila pred vojno. Tudi kakovost vžigalce se je že izboljšala v primeri s kakovostjo v dobi okupacije, vendar še ni v celoti dosegla predvojne kakovosti, kar pa bo verjetno uspešno v najkrajšem času.

Ustanovitev okrožne zadrugne zveze v Travniku. Kakor v ostalih okrožjih Bosne in Hercegovine je bila te dni ustanovljena tudi v Travniku okrožna zadrugna zveza za travniško okrožje.

Življenje in delo v Sovjetski zvezi

Neizčrpani zakladi »črnega zlata«

Namestnik ministra za industrijo premoga vzhodnih pokrajin Sovjetske zveze Abakumov je izjavil, da bo v letu 1950, proizvedeno 250 milijonov ton premoga, in sicer: polovico te količine v vzhodnih pokrajinah države.

Petletni načrt predvideva vzpostavitev novih premogovnikov na vzhodu ter povečanje proizvodnje zmogljivosti sedanjih rudnikov, kakor tudi obnovo starih. Na ta način se bo silno dvignil pomen premogovnih ležišč na področjih Kuzneca, Urala, Karagande in Kizela. Največja ležišča premoga v Sovjetski zvezi so v Kuzneškem bazenu. Čeprav so bila ta ležišča znana že več kot 200 let pred Oktobersko revolucijo, so bila malo raziskana. Premog iz kuzneškega bazena je najboljši v vsej državi, vendar so ga kopali v majhnih količinah. Šele na Stalinovo iniciativo se je v prvi petletki pričelo razvijati kopanje premoga v Kuznecu hitrejšje, tako da je bil pred vojno ta revir že na drugem mestu v Sovjetski zvezi. V teku sledečih petih let bo na novo urejenih 20 premogovnikov z 18 milijoni ton

Koristno delo civilnega letalstva v Gruziji

Preteklo je 15 let, odkar je bila otvorjena prva letalska progga v sovjetski Gruziji. Zračno proggo od Tbilisija do Bakuja se je pričela stalna in redna letalska služba med obema mestoma. Sedaj na 15 letalskih progah v republiko letno prepeljejo na tisoče ton tovora in nad 20.000 potnikov. Udobna potniška letala opravljajo prometno službo med Tbilisijem in Moskvo.

Civilno letalstvo v Gruziji izkorišča tudi v borbi proti poljskim škodljivcem, komarjem, ki prinašajo malarijo, in drugemu mrčesu. Sanitetno letalstvo je veliko pripomoglo k zdravstveni pomoči vsakemu prebivalstvu. V teku prihodnjih petih let bo imel letalski promet še večji pomen v življenju Gruzije in se bo dolžina letalskih prog znatno povečala.

»Vrh zmage« najvišji vrh Tjenšana

Topografi turktestanskega vojaškega okrožja so odkrili nov planinski vrh v planinski veriški Kok Sal Tau v Srednjem Tjenšanu. Vrh je visok 7440 m in je potemtakem najvišja

Koristno delo civilnega letalstva v Gruziji

Preteklo je 15 let, odkar je bila otvorjena prva letalska progga v sovjetski Gruziji. Zračno proggo od Tbilisija do Bakuja se je pričela stalna in redna letalska služba med obema mestoma. Sedaj na 15 letalskih progah v republiko letno prepeljejo na tisoče ton tovora in nad 20.000 potnikov. Udobna potniška letala opravljajo prometno službo med Tbilisijem in Moskvo.

Civilno letalstvo v Gruziji izkorišča tudi v borbi proti poljskim škodljivcem, komarjem, ki prinašajo malarijo, in drugemu mrčesu. Sanitetno letalstvo je veliko pripomoglo k zdravstveni pomoči vsakemu prebivalstvu. V teku prihodnjih petih let bo imel letalski promet še večji pomen v življenju Gruzije in se bo dolžina letalskih prog znatno povečala.

»Vrh zmage« najvišji vrh Tjenšana

Topografi turktestanskega vojaškega okrožja so odkrili nov planinski vrh v planinski veriški Kok Sal Tau v Srednjem Tjenšanu. Vrh je visok 7440 m in je potemtakem najvišja

ločka Tjenšana. Člani ekspedicije so ga nazvali za »Vrh zmage«, na čast zmage Rdeče armade nad fašističnimi napadalci.

Akademik Gorjev, direktor geografskega inštituta Akademije znanosti je izjavil v dopisniku »Pravde«: Tjenšana, ki je po svoji velikosti, svojih vrhovih in ledenikih ena največjih planinskih verig na zemeljski krogli, je že od nekdaj privlačeval znanstvenike. Ta masiv je vrhu tega še slabo raziskan in zato imajo raziskovanja vojaških topografov in planincev, ki so se končala z odkritjem »Vrha zmage«, velik pomen. Vsi podatki, ki smo jih zbrali na tem področju, so zelo pomembni za znanost. Geografski inštitut Akademije znanosti ZSSR namerava v najkrajšem času pričeti geografska raziskovanja na področju »Vrha zmage«.

Rekordni pridečki

Po zaslugi napredne agronske tehnike in skrbne nege posevkov so kolhozi v kijejski oblasti lani pospravili obilno žetev. 7600 brigad je delalo na poljih, kjer pridelujejo sladkorno peso. Pridelek je znašal od 250 do 600 metrskih stotov sladkorne pese na hektar.

Filmska industrija v novi petletki

Ministrstvo za filmsko industrijo je pripravilo načrt za dvig in razvoj filmske industrije in povečanje številne kinematografov v Sovjetski zvezi v prihodnjih petih letih. Danes je v Sovjetski zvezi okoli 25.000 filmskih instalacij, medtem ko jih bo

KULTURNI PREGLED

Pot nove Jugoslavije

Za petletnico ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije bo izšla v Državni založbi Slovenije pomembna knjiga podpredsednika naše zvezne vlade tov. Edvarda Kardelja »Pot nove Jugoslavije«.

V tej knjigi bodo objavljeni članki in govori Edvarda Kardelja iz časa narodno osvobodilne borbe 1942-1945. To knjigo mora čitati vsak Slovenec in vsak Jugoslovčan. Imeti jo mora vsak odbor Osvobodilne Fronte, ZMS, AFŽ, sindikatov, imeti jo mora pa tudi vsaka knjižnica.

Izhajali so ti članki od začetka domovinske vojne pa do danes v partizanskem tisku, tiskanem na ciklostil, pozneje v partizanskih tiskarnah v gozdovih, skritih v podzemeljskih bunkerjih in divjih grapah, nazadnje že v osvobodjeni domovini. Kurirji so jih prenašali po skritih poteh po vsej Jugoslaviji. To so članki, ki so dvigali v osvobodilni upor vse jugoslovanske narode, ki so ta upor potem vodili, krepili in mu dajali neprestano perspektive končne zmage. Po teh člankih so naši narodi, posebno še Slovenci, v najtežjih in najbolj usodnih situacijah svoje domovinske vojne, ko je na zunaj izgledalo, da so v brezizhodnem položaju, dobivali napotke za svojo nadaljnjo borbo in nadaljnjo pot, ki jih je privedla do osvoboditve in jih vodi še naprej.

Ti članki so neprestano budili nove borbeno silo v naših narodih in neprestano razgrinjali pred najširšimi množicami skrite, temne in zвите naklepe narodnih izdajalcev in zakletih sovražnikov svobode najširših množic naših narodov. Opozarjali niso samo na nevarnosti zunaj osvobodilnega gibanja, ampak tudi na nevarne pojave v osvobodilnem gibanju samem.

Ko bomo brali to knjigo, bomo doživljali znova osvobodilno vojno. Toda »Pot nove Jugoslavije« ni knjiga, ki naj jo beremo le kot zgodovino te vojne. Iz te knjige se bomo učili za sedanjost in bodočnost, učili iz izkušenj in analiz preteklih dogodkov. Ta knjiga je prava enciklopedija vseh družbenih sil in njihovih tendenc, naprednih in nazadnjaških, ki so se borile med seboj vsa štiri leta domovinske vojne sil, ki so v tej vojni bodisi zmagale, bodisi bile uničene, bodisi bile samo poražene in vodijo danes nov boj v drugi obliki in na novih pozicijah.

Prav za to boj, ki ga vodijo danes najširše demokratične množice naših narodov proti tem porazenem, bomo dobili v knjigi Edvarda Kardelja neizbrisno zakladnico bojnih izkušenj iz preteklosti.

Zato mora biti ta knjiga priročnik vsakega zavednega Slovenca. Biti mora v vsaki hiši. Brati in študirati jo bodo morali naši aktivisti in sploh vsi pripadniki Osvobodilne fronte, študirati jo bo morala tako naša mladina kakor žene, delavstvo in inteligenca.

Knjiga »Pot nove Jugoslavije«, ki bo obsegala preko 600 strani, bo veljala za naročnike, ki jo bodo naročili do 1. maja broš. 100 din. Za one, ki pa bi knjigo želeli vezavo v polplatno, je cena 140 din.

Recitacijski nastop J. Tirana

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorsko je uvrstilo v svoje sporedne poleg odrskih del tudi Zupanov »Andante patetico«, povest o panterju Dingju. To je zgodba iz partizanskega življenja v petih delih — Vas, Vizija o mokrih zastavah, Ljubezanska pesem, Oranje, Reče jabolko — in jo dobro poznamo že iz prvih dni po osvoboditvi, ko jo je pripovedoval v ljubljanski Drami Jože Tiran, pa tudi iz prvega zvezka »Besede iz naše borbe«, kjer je bila natisnjena. O tem literarnem delu, ki sodi kljub vsem pomislekom med najboljša in najmočnejša pripovedna dela s snovjo iz partizanskega življenja, kar smo jih dozdaj pač dobili, smo govorili že takrat. Vse preveč bežno pa smo se ustavili ob načinu, kako nam je Jože Tiran Zupanovo besedilo predaval.

Pred dnevi nas je spet obiskal in pripovedoval v Drami povest o Dingju, to pot kot član našega tržaškega gledališča. V tržaškem gledališkem listu pa je že prej povedal, kaj ga je nagnilo k temu, da se je tega težavnega, pa tudi dovolj tveganelega dela lotil, — in to že lansko pomlad na osvobodjenem ozemlju. Prvi razlog, pravi, je bil ta, da me je povest silno zamikala zaradi vsebine. Drugi problem pa je čisto recitacijski. Z njim se je ukvarjal Tiran že dolgo vrsto let. Res je, kar piše: v umetniški recitaciji pri nas nimamo nobene tradicije. In zdi se, da je pravilno tudi mnenje, da lahko besedilo smotno oblikujemo samo, če ga govorimo na pamet. Prav tega pa pri nas nismo bili vajeni, čeprav so taki nastopi drugod po svetu precej v navadi. Pri nas smo navajeni brati celo pesmi, pri Tiranovem pripovedovanju povesti o pan-

terju Dingju pa gre za celovečeren tekst v nevezani besedi in tega pripoveduje Tiran vzdržema, počno uro in brez siflerja. Treba je vedeti, da je zgodbena v tej »vlogi«, kar prav za prav je, več besedila kot ga mora povedati junak v najdaljši Shakespearijevni drami in vrh tega je tu besedilo strnjeno, med tem ko je tam razporejeno med besedilo drugih igralcev.

Jožetu Tiranu smo vedno priznavali izreden recitatorski talent, tudi takrat, ko smo mu odrekli nekatere odrske sposobnosti. Za to ga usposablja že njegov prijeten glas in inteligentna govorica. Večkrat smo zapisali, da je težiče njegove umetnosti prav v recitaciji, ne v razgibanju dramatiški igri. Zdi se, da je s tem nastopom Tiran sam — z dobre strani seveda — podkrepil to domnevo, hkrati pa je dal svojemu pripovedovanju toliko življenja, da je imela vsa stvar skoraj podobo odrskega dogajanja. K temu je pomagala tudi scena s požgano hišo in zlomljenim drevesom in pa Cvetkova glasba, ki povezuje posamezna poglavja novele. Prav je, da hoče posvetiti Tiran tej umetnosti, za katero ima vse pogoje in ki je pri nas skoraj ni, še mnogo prizadevanja.

Se to na rob: ko je gostoval Jože Tiran v Ljubljani, je bilo gledališče prazno. Vse ljudi, ki jim je pripovedoval, bi s pravilno lahkino v prve vrste parterja. »To bi me bolelo«, je rekel po predstavi. »Če se spomnim nabitih dvoran v primorskih vaseh, navdušenih poslušalcev, ki so pliskali skoraj po vsakem stavku in me kar niso pustili do besede, začel obrazov, ki so hoteli še in še poslušati — mi to odtehta današnji večer.«

Razen tega je bila Državna biblioteka sijajno založena z znanstvenimi deli o Balkanu, predvsem pa še z deli s področja slovanskega jezikoslovja na vseh mogočih svetovnih jezikih. Bogata je bila zbirka knjig, ki jih je knjižnica prejela iz Rusije, od koder ji jih je pošiljala ruska akademija. Prav tako je bila v knjižnici posebno znamenita knjiga v grščini, pisana s Krjukovljevim notnim sistemom, ki še ni dešifriran, in s podpisom: Uskladilo Kirios Stefanos Srbin. Nekateri slutijo v tem prvem srbskega skladatelja. Na srečo je vsaka stran te uničene knjige že pred vojno preslikana in fotografirana. Ti posnetki so v zakladnici narodne banke ostali nedotaknjeni.

Nenamodestilja pa je škoda, ki jo je požar povzročil s tem, ker so zgorele vse revije in dnevno časopisje, ki je bilo nagradno v Narodni biblioteki. Te škode ne bo mogoče nikdar več nadomestiti, ker kompletev, zlasti starejših letnikov našega časopisa zadnjih sto in več let, ne bo mogoče nikdar več nabaviti. Kakšna škoda je to za znanstveno raziskovanje, kateremu je

prav Narodna biblioteka in prvi vrsti služila, si je lahko predstavljati.

Danes ima Narodna biblioteka svoje prostore čisto drugje, v Francoski ulici št. 36, blizu cerkve Aleksandra Nevskega. Tam že več kot leto dni zbirajo gradivo, da knjižnico obnovijo. Okupator je veliko dragocenih knjig odnesel tudi iz Vseučilišne knjižnice, toda do sedaj se še ni posrečilo ničesar pobiti nazaj. S tem gradivom bo deloma spopolnjena Narodna biblioteka. Samo dve najdragocenejši deli, Zakonik carja Dušana in Domentijanovo življenje, pisa sv. Save in sv. Simeona s Hilandarskim tipikom sta ostala slučajno ohranjena, ker sta bila ob času požara v umetniškem muzeju.

Nov zemljevid Jugoslavije

Geografski inštitut jugoslovanske armade je že štiri leta izdeloval zemljevid Federativne ljudske republike Jugoslavije v merilu 1:750.000. Ta zemljevid se odlikuje po svoji preglednosti in estetskim izrazom orografije in hidrografije, kakor tudi po veliki preglednosti prometnih zvez in naselbin. Zemljevid je zelo natančno izdelan, za osnovo so vzeli specialko 1:100.000. Zaradi težkih okoliščin, pod katerimi so izdelovali ta zemljevid, ima tudi gotove nedostatke, brez katerih niso niti zemljevidi, ki so jih izdelali pod najugodnejšimi okoliščinami. Vendar pa je ta karta izšla kot zračna. Verjetno je, da bodo naslednje izdaje boljše zlasti v orografiji, ki je na tej karti ponekod preveč generalizirana. Glede prometnih zvez je omeniti, da bi bilo bolje, če bi bile označene z bolj živo rdečo barvo. Zeleni bi bilo tudi, da bi za vsa imena uporabljali prave nacionalne izraze, tudi izven meja, kjer so se ohranili. Če pomislimo, da je geografski inštitut za časa okupacije bil popolnoma oropan, je treba izreči vse priznanje tistim, ki so v tako kratkem času in s tako malimi materialnimi sredstvi izdelali novi zemljevid. Na vsak način ta prva izdaja, ki je izpolnila praznino v naši kartografiji, zasluži vse priznanje. (Tanjug.)

Pred premiero domačega filma »Naši invalidi«

Te dni so dokončali v filmski direkciji za Hrvatsko nov dokumentaren film z naslovom »Naši invalidi«. V prvem delu kaže film nekaj prizorov iz zadnjih borb za osvoboditev, žrtve naših borcev in sprejem ranjenih tovarišev. V drugem delu pa vidimo različne metode pri zdravljenju ranjenih borcev in usposabljanje invalidov za delo. Vidimo tudi invalide, ki kljub svojemu težkemu stanju že imajo svoje mesto pri obnovi domovine, za katero so se žrtvovali.

Stoletnica prve hrvatske opere

28. marca je poteklo 100 let od izvedbe prve hrvatske opere »Ljubav i zloba«, ki jo je komponiral najkvečajski skladatelj, Vatroslav Lisinski. Izvali so jo leta 1846. v starem zagrebškem gledališču in je bila to prva opera v hrvatskem jeziku. Hrvatsko narodno gledališče v Zagrebu je proslavilo toletnico tega dogodka, ki je pomemben za kulturno zgodovino Hrvatov in vseh južnih Slavenov, 4. aprila 1946 s svečano izvedbo opere »Ljubav i zloba«. Ob tej priložnosti je bila odprta v gledališkem foyerju v Zagrebu tudi razstava zgodovinskih spominov na ta dogodek.

Razstava srbskega slikarstva

Vodstvo umetniškega muzeja v Beogradu je spet odprlo razstavo srbskega slikarstva 18. in 19. stol. Prvič je bila odprta lani 29. oktobra, ob obletnici osvoboditve Beograda, pozneje pa so jo, zaradi mraza zaprli.

Na tej razstavi imamo priložnost, da pregledata v nekaj urah dve stoletji srbskega slikarstva in spoznamo najlepše in najznačilnejše primere srbske upodabljačevske umetnosti tistega časa. V prvi sobi so ostanki dragocenih platinov iz galerije Joce Vujčića, ki je bila močno poškodovana pri bombardiranju. Tu so dela Daniela, Medulića, Feftimija Popovića, Ferencovića in drugih. V naslednji sobi so platna Jovana Stajića, Točkovića, Nikole Aleksića, Arse Đorđevića in drugih. V sedemdesetih dvoranah so med drugim najznajčnejša dela Daniela, Đure Jakšiča in Dimitrije Abramovića. Dalje srečamo dela Pavla Sibića, Ivana Radomira, Uroša Kneževića itd. Zelo zanimiva je soba, v kateri so razstavljena dela Katarine Ivanović, Miloša Tenkovića in Mine Vukomanović. Nedvomno najzanimivejša na vseh razstavi pa je tista dvorana, kjer so na ogled dela Djordjia Krstiča; tam so njegova čudovita platna »Anatom«, »Utopljenka«, »Kosovce«, »Slepa deklica« in še vrsta pejsažev. Sledi še vrsta razstavnih prostorov, v zadnji dvorani pa so platna naših prvih impresionistov Nađežde Petrović, Milana Milanovića, Koste Miličevića in drugih. Vso razstavo spremljajo napis, ki razlagajo dobo in delo posameznih slikarjev.

Prosodno življenje v Velenju

V preteklem mesecu smo imeli več prireditve naših množičnih organizacij. Zelo delaven je dramatiški odsek, ki je pripravil že nekaj dobrih iger. Nekateri igralški talenti obetajo še lep razvoj našega odra. Priznanje našemu trudu in delu dokazuje ob vsaki novi predstavi polna dvorana in večkratne ponovitve naših predstav. S Kilarjevimi dramatičnim delom »Plavž« so nastopili tudi v Mežici in Braslovcah.

Dan žena 8. marca so proslavile organizacije AFŽ Pesje, Stara vas in Velenje združeno in nastopile v dobro pripravljeno akademijo. V dvorani rudarskega doma se nam je prvič predstavil ženski pevski zbor. Svojo preizkušnjo je dobro prestal. Gamljiv je bil prizor, ko je partizanska mati Vtherjeva, ki je izgubila tri sinove v osvobodilni vojni, podala deklaracijo: »Mati sanja«. V živi sliki »Kosovska devojka« je sodelovala tudi naša vojska. Enoedejanka »Zdravica Slovenija« je v naših srcih okrepila trdno vero v pravično dokončno rešitev našega Primorja in Koroške. Mnogo navdušenja je vzval ruski narodni pies »sovjetski kozak«. Imeli smo tudi šolsko proslavo »Materinskega dne«, ki nam je do-

IZ ŽIVJENJA V LOŠKI DOLINI

Danes živi Loška dolina svobodno življenje: dela, snuje, gradi, čisti, popravila in počasi čisti rane, ki jih ji je zarezala vojna. Samo v Ložu so doslej opravile marijive roke 1500 delovnih ur. Mnogo ruševin smo počistili, več hiš je v popravilu, nekatere so že dobile nove strehe, povsod se poznajo uspehi naših prostovoljnih delavcev; spet bo lepo v Loški dolini. Dom ljudske prosvete je deloma obnovljen. Imeli smo v tej stavbi že več prireditvev in iger pa še s kinom smo se postavili. Borove »Raztrgance« so priredili Cerkniki, igralna družina iz Logatca je postavila na naš oder »Trojčka«. Dostojno so naše žene proslavile svoj praznik 8. marec in na ta praznik razvile svoj prapor. Mladina iz vasi je priredila že več iger, sredi marca pa je novoustanovljena gledališka družina »Loška dolina« vprizorila ljudsko igro prof. Tirana »Razbojnik Gužaj«.

Sedaj se bliža 27. april in 1. maj, 5 letnica Osvobodilne fronte in delavski praznik. Oba dneva bo tudi naša dolina dostojno proslavila. V začetku maja so napovedani »dnevi kulture«: razstava slovenskega tiska, razstava partizanskih umetnikov in recitacijski večer naših književnikov. Rdeči križ pripravlja svoje prireditev, sindikat pa Cankarjeve »Hlapce«.

V prvomajskem tekmovanju je Cerknica napovedala »boje« Staremu trgu. Sedaj ne bomo še povedali, kaj smo pripravili, da nas ne bi Cerknica prekosila.

Ljudska univerza je pretekli teden priredila svoje četrto predavanje, ki so ga ljudje obilno udeležili in z velikim zanimanjem sledili predavatelju. Z ljudsko univerzo smo napravili lep korak naprej. Marička

USPEHI PRVOMAJSKEGA TEKMOVANJA MLADINE V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Mladina Novega mesta je organizirana v delovni brigadi, ki šteje 300 mladincev in je razdeljena na 3 bataljone. Imeli so 7 delovnih tedelj; udeležilo se je 75% mladine. 4 delovne tednje so delali v mestu, 3 tednje so na Kočevskem čistili sadovnjake. V mestu so pri 2500 m odstranjevali ruševine, pripravili 175 kub. metrov materiala in z njimi posuli ceste. Na Kočevskem so v 400 urah očistili 400 sadnih dreves, 800 ur so čistili gimnazijo, telovadnico in fizikurni stadion. Odstranili so 31 kub. m ruševin, očistili in zložili 18.000 ur in zbrali 500 kg starega železa. Mizarski vajenci so naredili s pomočjo ostale mladine siavoloke s parolami za III. kongres. Mladinke tovarne »Medice« so na Kočevskem čistile drevje in naredile 48 ur. V Dolini stazi so delali 627 ur; vsa mladina je sodelovala pri elektrifikaciji vasi, po večerih so kopali jarke in tekmovali med seboj. 15 mladincev je napeljalo 510 m žice, čistilo so ruševine in pri tem zložili 3000 opek. Popravili so 2 km ceste in zvozili 12 kub. m premoga. 6 mladincev je pripravilo drva starki, ki nima delovnih moči. Uredili so vse partizanske grobove. V St. Jerneju in okolici je mladina naredila 2125 delovnih ur. Imeli so 2 delovna dneva, 1 delovni večer, podrli in zložili so 30 kub. m kamenja iz ruševin starega gradu. Spetli so 60 vencev za grobove na Javorovici padlih borcev. Mladina Smolenje vasi in okolice, ki se je obvezala, da bo naredila 12.000 delovnih ur, je imela 3 delovne tednje. Porušili so velik betonski bunker in zvozili 55 kub. m materiala na cesto,

Po domovini

Zbiranje odpadkov je utrjevanje naše ekonomske neodvisnosti!

dinskemu tednu. Skupno z KNOJ-est smo pripravili igro »Mladi aktivist« in jo 24. marca podali na odru. To je bila naša druga prireditev v prvomajskem tekmovanju. 26. marec je bil dan prostovoljnega dela. Uredili smo dvorano mladinskega doma in očistili ter poravnali prostor pred domom. Naredili smo 125 delovnih ur in se pri delu še bolj povežali z borci, ki so sodelovali. 27. marca zvečer smo pripravili manifestacijo in baklado, ki so se je udeležile vse organizacije in vojska. Po povorki smo poslali resolucijo primorski mladini, medzvezniški komisiji in svetovni zvezi demokratične mladine.

NOVI IZUMI DELAVCEV KURILNICE V SKOPLJU

Delavci kurilnice v Skoplju so popravili v prejšnjem mesecu tri lokomotive. Ena izmed njih, ki je bila poškodovana za 80%, je bila popravljena in sestavljena iz delov treh miniranih lokomotiv. Delavci so jo izročili prometu tri dni pred določenim rokom. Ostali dve lokomotivi sta bili popravljene ob koncu meseca marca. Najbolj so se izkazali delavci iz pilarne, kotlarne in montaže.

Delavci iz kotlarskega oddelka se poleg tega trudijo, da izvršijo svoje delo pravočasno in da iznajdejo nove načine dela. S pomočjo delavcev ključničarskega oddelka so izdelali stroj, s katerim bo proizvodnja povečana za 500%. V varilnici je Boris Markovski sestavil novo napravo, s katero more variti cevi en sam delavec. Izdelana cev se s pomočjo izvoda avtomatično odvrže in na njeno mesto pride druga. Na ta način opravlja to delo en človek z majhnim trudom. Delavci orodjarne so s pomočjo delavcev iz drugih oddelkov pričeli izdelovati posebne naprave, s katerimi se bodo izognili uporabi jermenov in se bo istočasno zmanjšala potrošnja pogonske energije.

OBNOVA PORUŠENIH DOMOV V METOHLI IN NA KOSOVEM

Na Kosovem in v Metohiji je bilo med okupacijo 9256 popolnoma porušeni, 2055 težje poškodovanih in 3455 lažje poškodovanih domov. V okraju Djakova, Peči, Kosovske Mitrovice in v lopskem ter v istoškem okraju so bile nekatere vasi do zadnje hiše porušene in požgane. V preteklem letu je bilo obnovljenih 386 porušenih, popravljenih 428 lažje in 1193 težje poškodovanih hiš. Vrednost storjenega dela je mnogo večja kakor za to porabljenih 4.000.000 din. Šiptarji, Srbi in Črnogorci so s prostovoljnimi delom pomagali prizadetim. Ljudje so si pomagali med seboj, mnogo so doprinesle tudi mladinske delovne skupine. Tako je največ dela storjena brezplačno v Starem Kolašinu so dvignili iz ruševin za 350 hiš.

V tekočem letu je za obnovo domov v Metohiji in na Kosovem na razpolago 72.414.600 din, a stavbe, ki bodo to leto po načrtu zgrajene, bodo stale 130.854.600 din. Zato se bo tudi nadalje obnavljalo največ s prostovoljnimi delom.

Vsaka hiša v obnovljenih vaseh, zgrajenih po praktičnem sodobnem načinu, bo stala 55.800, vredna pa bo 115.850 din. Največ hiš bodo zipečkom in istoškem okraju.

V IMOTSKEM ZIDAJLO ELEKTRIČNO CENTRALO

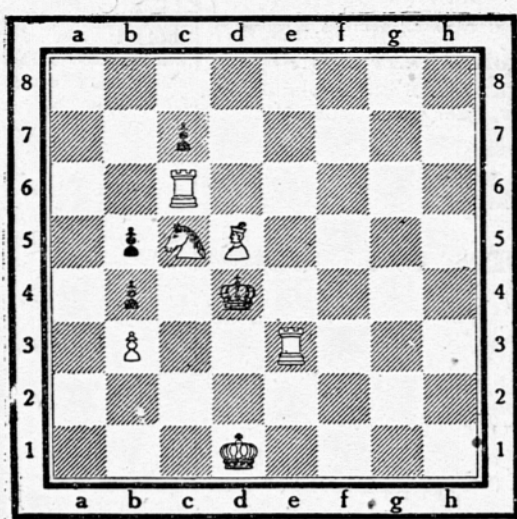
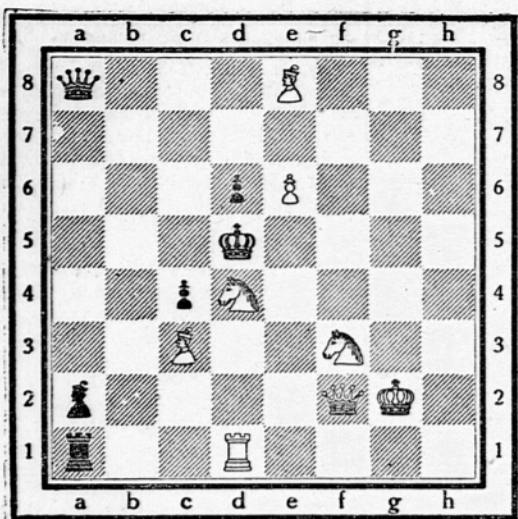
Mestece Imotsko v Dalmaciji, ki je gospodarsko središče dokaj premožnega okraja, pred vojno ni imelo električne luči. Takoj po osvoboditvi Imotskega, ko so blizu mesta še divjali hudi boji s sovražnikom, se je obnovitveno delo že pričelo. Postavili sočasno električno centralo in razpredli električno mrežo. Č sa prejšnji režimi v dolgih letih n o dali, je ustvarila ljudska oblast v pičlih treh mesecih. Začasno centralo je treba seveda nadomestiti z novo. To nalogo so postavili v naršt prvomajskega tekmovanja. Ljudstvo veselo prihaja na delo. Sodelujejo mladinci, ženske in moški. Priredili so tudi zbirko in nabrali 50.000 din za nakup materiala nove centralo. Ko bo centrala gotova, se bo ljudstvo lotilo novega vodovoda in namakanja polja, da bodo s prvomajskim tekmovanjem rešena najvažnejša vprašanja za napredek tega mesta.

PRISPJEVAJ ZA TELESNOVZGOJNE DOMOVE IN IGRIŠČA — PRISPJEVAJ K IZGRADNJI ZDRAVEGA IN VEDREGA LJUDSTVA

Prihod naše vojske k Sv. Trojici v Slovenskih goricah je razbujalo življenje in še bolj pribrignilo mladino k skupnemu delu. Povezali smo se z borci, kar je rodilo večjo delavnost in požrtvornost.

Kulturne-prosvetno udejstvovanje kakor tudi vse ostalo delo zadnjih dni smo posvetili svetovnemu mlad-

MAH

PROBLEM 15

H. Ahnes
Beli: Kg 2; Df2; Td1; Lc3, e8; Sd4, f3; Pe6.
Črni: Kd 5; Da8; Ta1; La2; Pc4, d6.

Maš v 3 potezah

Nekoliko težji problem, a vreden reševanja, ker nudi lepo priliko za kombiniranje in pletenje matne mreže.

Rešitev problema 13

1. La8! z grožnjo 2. Se4 mat; katera koli črna figura zdaj priskoči na pomoč, s tem prepusti eno važno polje belemu, n. pr.: Te3. 2. Dd4 mat, Th4. 2. Sxd3 mat, Te6. 2. Dd5 mat, Sf6. 2. De7 mat, Sd6. 2. Dxa7

mat ali Sb5. 2. Txb5 mat. Vse je lepo skladno.

Rešitev problema 14

Beli mora najprej menjati lovca, sicer ga vzame črni ter zmagaja: 1. Lxg8, Kxg8. Beli seveda črnega prostaka ne more ujeti, ima pa dovolj svojih kmetov, da sestavi pat: 2. Kf2!, a3. 3. Kg3!, a2. 4. Kh4!, a1D. 5. Kh5 in zdaj je črni brez moči, da bi preprečil pat: če čaka, izvede beli g4 in h4, na 5... Dg1 pa 6. h4, Dxg2 in spet pat.

ENOTNA ORGANIZACIJA HRVATSKIH PROSVETNIH DELAVCEV

Nedavno je bilo v Zagrebu zborovanje Zveze hrvatskih učiteljskih društev. Sklenili so, da se zveza razpusti kot stanovsko združenje. Namesto tega se ustanovi Zveza prosvetnih delavcev in nameščencev Jugoslavije, zvezno tajništvo za Hrvatsko. V Hrvatskem učiteljskem domu postavlja spomenika učiteljem Martinu Pušketu in Francu Mariniču, ki sta dala življenje za domovino. Vidana bo tudi spominska plošča z imeni drugih padlih učiteljev.

so dobili: Murovec, Dražlj, Kunstelj, Bezljaj in Kramar, a remis so dosegli: Kos in Petelin.

Pripomniti je treba, da je mojster pokazal lepo, kombinatno, a predvsem hitro igro.

2. Šahovsko društvo v Kranju je pristopilo k organiziranju velebrzega turnirja moštveh vseh šahovskih društev, sekcij itd. za prvenstvo Gorenjske. Ta brzturnir se bo igral 28. aprila 1946 v Kranju, na kar se že sedaj opozarjajo vse zainteresirane šahovske organizacije na Gorenjskem. Točnejša navodila glede prijave, števila igralcev, načina tekmovanja itd. bodo še pravočasno objavljena v potpisnem tisku in s posebnimi pismenimi obvestili, ki jih bodo prejela vsa društva.

Šahovski mojster Vasja Pirc bo odigral dne 10. in 11. t. m. ob 19. uri v Mariboru v kavarni Astoria prvi dan veliko šahovsko simultanko, naslednji dan pa handikap proti 12 najboljšim mariborskim šahistom. Za člane Mariborskega in Zeleničarskega šahovskega krožka je udeležba obvezna. Na prireditve so vabljeni vsi ljubitelji šaha.

1. Simultanka Ivana Lešnika. 27. marca 1946 se je mudil v Kranju šah. mojster Ivan Lešnik, pa ga je pri tej priliki šahovsko društvo povabilo, da odigra simultanko, čemur se je tudi odzval. Mojsira je v imenu društva pozdravil tov. Pesek, nakar je otvoril prireditve. Igralo se je na 19 deskah in je po preteku nepolnih treh ur mojster končal vse partije z rezultatom 13 : 6 za njega. Partije

Mali oglasi

Službo dobe

ISCEM KLEPARSKEGA MOJSTRA. Naslov v ogl. odd. »Sl. poroč.«. 7843-2
KUHARIČ iscem. Ponudbe na javno borzo dela pod »Samostojna moč.« 7815-2

Vajenci

ZA ŠIVILJO se želi izučiti 17letna deklica. Učila se je že 8 mesecev te obrti. Katero bi rada nadaljevala. Helena Gijak, Prosečka vas, p. Mackovc. 7849-3

Zasluge

INSTRUKTORJA ZA MATEMATIKO. IV. razred gimnazije iscem. Ponudbe na ogl. oddelku »Sl. poroč.«. pod »Predmeti«. 7832-4
INSTRUKTORJA ZA IV. razred srednje šole iscem. Ponudbe pod »Vzročni«. 7885-4
ŠIVILJA gre šivat na dom takoj. Ponudbe na ogl. odd. »Sl. poročevalca« pod »Izkušena«. 7813-4

Prodaj

KLAVIR. dobro ohranjen, prodaj zaradi selitve. Cena po dogovoru. Pustinek, organist, Sevnica. 7774-5
BUKOV OGLJE. vagonsko pošiljko, po 5 din kg, dobavljiv takoj. Mihael Salobir, Sv. Jakob, p. Sv. Jurij ob južni železnici. 7835-5
NAJFINIŠE PORCELANSKI SERVIS za 12 oseb prodam. Prav tako vitrino in omaro. Ferušova 25. prtlj. 7837-5
DINAMO LUC. konojsko prsno vprego, koncertne citre, kolo za enoprednji voz prodam. Jus Ivan, Pobrežje, Iparčeva ulica 6. Maribor. 7720-5
KLAVIRSKO HARMONIKO, 120 basov, z registrirano v kovčgu, popolnoma novo prodam. Ponudbe na pod. »Sl. poroč.«. Novo mesto. 7877-5
KROZNO ŽAGO za mizarje, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7866-5
MODERNO JAVNO TEHNIKO, nosilnost 5000 kg z listno kontrolo, širina 190 cm, dolžina 4 m, izdelek tvrdke C. Schember & Söhne, Wien, prodam. Nadalje prodam Diesellokomobil na 2 cilindra 60 ks ter mlin za skorje. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7849-5
KOLO, MOŠKO IN ZENSKO diatonične harmonike, več otroških globokih vozčkov, gramofon, pisalne stroje, kavne servise, krojaške in čevljarne stroje, več ženskih in moških oblačil prodam Komisijarska trgovina, Kranj, poleg hotela »Evrope«. 7581-5

STARE KONCERTNE CITRE prodam, 21. vel. Slavko, Zidovska steza 1-II. 7710-5
RADIO-Philips, 5cevni, nov, prodam. Rimska cesta 9, prtljice, desno, vrata št. 1. Ogljed od 15. do 17. 7838-5
SKORNJE, nove, št. 41, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7674-5
AVTO, politovni, znamke Horch, s priklopnikom, prodam. Ponudbe na pod. »Sl. poroč.« v Mariboru pod »V najboljšem stanju«. 7714-5
SALONARJE, črne, semli z visoko peto, predvojni material, št. 37, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7818-5
HARMONIKO »Hohner«, 3tonsko, 12 basov, novo, prodam. Vojkovič Krsto, Gosposvetska cesta 9, Jesenice. 7846-5
POSESTNIKI ŽAG! Naprodaj so jekleni jarni (venculjanke) in križni jarni za lahke konstrukcije, kompletni s kletovimi, v vodli, Jakob Tišar, strojno meh. delavnica, Slovenjgrad. 7850-5
RADIO »Blaupunkt«, 5cevni, magično obo, prodam ali zamenjam za manjšega. Tacan 33. 7851-5
GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, nov, prodam. Funkova 21, Stožice. 7852-5
SPORTNI OTROŠKI VOZIČEK, najboljši znamke, zelo dobro ohranjen, naprodaj. Gregorčičeva ulica št. 7a/II., stanova, ni 8. 7853-5
GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK prodam. Tržaška cesta 48/I. 7854-5
OTROŠKI SPORTNI VOZIČEK prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poroč.«. 7855-5
KLAVIRSKA HARMONIKA, 80 basov, nova, naprodaj. Aleševčeva 25, prtljice, levo. Ogljed dopolne. 7856-5
RADIO, 3cevni in železen štedilnik prodam. Salendrova 4, prtlj., levo. 7867-5
NOV ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Slovenskega poročevalca«. 7868-5
MOŠKO KOLO, štrapačno, prodam za 3000 dinarjev. Predjamska 78. Franc Bogša. 7869-5
OTROŠKI VOZIČEK, globok, zelo lep, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7870-5
DALJNOGLEDE, znamke »Tourist«, 3 kratna povečava, primeren za turiste, prodam. Trdinova 5, podprtlj. 7871-5
MOŠKI SPOMLADANSKI PLAŠČ in blago za obleko poceni prodam. Sv. Petra cesta 8. 7874-5
SALONARJE, skoraj nove, modre, predvojni material, št. 38 prodam. Ogljed od 12.-2. Svetovska 6, prtlj. 7875-5
TOVORNI AVTO, dvotonski, prodam ali zamenjam za osebnega. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7876-5
ZENSKI TRENČKOT IN TEMNO MOŠKO OBLEKO, oboje dobro ohranjeno, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7877-5
ANGORA VOLNA, bela, 55 dkg naprodaj. Iz prijaznosti in trgovini »Eber«, Kongresni trg 7. 7878-5
ZENSKA ČEVLJE št. 40, semli, in sivo moško obleko za srednjo postavo prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7879-5
ZENSKI ŠIVALNI STROJ »Singer«, z okroglim čolnicom zaradi selitve poceni prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7880-5
NACIONALNA REGISTRIRANA BLAGAJNA, Mod. 1643, naprodaj. Ogljed pri tvrdki Boris Simandi, Dvojakova 3. 7279-5

GLAVNO ŽREBANJE SREČK

se je pričelo in bo trajalo do 27. aprila. — Srečke za III. razred izjemoma lahko obnovite do vključno 10. aprila. — Za nove igralce je še nekaj srečk na razpolago.

GLAVNA KOLEKTURA ZA JEC ANDREJ, LJUBLJANA — TAVČARJEVA 10

MOTORNO KOLO 350 ccm, dobro ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poroč.«. Jesenice. 7845-5
OTROŠKE ČEVLJE in uro štoparico (novo), prodam. Poizvedeti Sv. Petra cesta 33. Vovk. 7881-5
RADIOAPARATE dobite zelo poceni Gretz 4cevni din 5500, Vega 4cevni din 6200, Philips 4cevni, magično oko din 7000. Tudi druge znamke pri UNIVERSAL, Zagreb, Tratinška 39. 7841-5
MODERNO JEDILNICO prodam. Staničeva 3a. 7808-5
ZENSKA ČEVLJE, skoraj nove, št. 38, prodam. Ogljed: Končina, Vidovdanska cesta 18. 7888-5
MOŠKO ŽELEZNO URO, Omega Werck, ter moško obleko sivo, predvojni blago prodam. J. Bus, Jadranska 22. Ogljed od 15.-16. ure. 7889-5
PISALNI STROJ, prenosljiv, v zelo dobrem stanju, prodam najvišjemu ponudniku. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7893-3
ŠIVALNI STROJ »Singer«, pogrezljiv, v odličnem stanju, prodam najvišjemu ponudniku. Ponudbe na ogl. odd. »Sl. poroč.« pod »Singer«. 7894-5
ČRNO MOŠKO OBLEKO za srednjo postavo, ugodno prodam. Karunova ulica 14, Trnovo. 7890-5
OTROŠKI SPORTNI VOZIČEK, dobro ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7892-5
PONJAVA (plahta) za voz, 6x4,7 m, predvojni, rabljena naprodaj. K. Sušnik, Škofja Loka, Novo predmestje 6. 7862-5
LEP PREDALNIK poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7863-5
SPALNICA, skoraj nova, orehova korenina (imitacija), naprodaj. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7864-5
HARMONIKO, novo, dvotonsko, prodam za 3000 din. Julka Velkavrh, Vrhnika št. 5. 7771-5
OMARO ZA OBLEKO, posteljo, rabljeno, fotoparati in več m² suhih borovih in macesnih plošč prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poroč.«. 7865-5
ZENSKA ČEVLJE št. 38, 39, rjave, visoke, 3 pare ženskih nizkih čevljev št. 37, 38, 39 ter moške št. 42, 44, prodam. Velika dolnarska 19. 7897-5
KINOAPARAT s 16 mm filmom prodam. Aleševčeva 16, klet. 7858-5
DEZNI PLAŠČ, skoraj nov, prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7810-5
FILM-FOTOAPARAT, 6x9, Zeiss Ikon op. tika Tessar 4,5, s kompurom, dobro ohranjen, s taško, prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7809-5
ZAJČJI HLEB s šestimi predali, dobro ohranjen, prodam. Trnina, Zaloška cesta 167. 7861-5
ČRNO MOŠKO OBLEKO, novo, predvojni blago, za srednjo postavo, prodam. Podmilščakova 31, Bežigrad. 7653-5
PARCELO, MMANJŠO, LEPO prodam. Ponudbe pod »Tramvajaska remiza« na ogl. odd. »Sl. por.«. 7649-5
MODNO DEZNO PELERINO in dekliški plašč, zelo dobro ohranjeno, za srednjo postavo, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7789-3
SPALNICO IN KUHNJSKO OPREMO prodam ali zamenjam. Mizarstvo Lončarič, Vodnikova 116. 7827-5
LEPO ŠTRAPACNO KOLO, nemške znamke »Prestol«, iz predvojnega materiala, prodam. Hotimirova 14, visoko prtljice, Šiška. 7826-5
GUMIRAN OFICERSKI PLAŠČ, s kapuco in pelero, prodam. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7825-3
MOŠKI ČEVLJI, nizki, 1 par črnih št. 41, dobro ohranjenih, ševro; 1 par rjavih z gumastimi podplati, novih, št. 42 na prodaj. Naslov v oglas. odd. »Sl. poročevalca«. 7765-5
HLEVSKI GNOJ prodam. Zabajek številka 11. 7821-5
ŠTEDILNIK, prodam. Kettlejva 7. 7819-5
JEDILNI IN KAVNI SERVIS za 6 ali 12 oseb, nov, prodam! Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7817-5

POZIV!

Delegat ministrstva za industrijo in rudarstvo VLRS pri tvrdki KERAMIKA — TOVARNA PEČI Novo mesto

poziva vse upnike in dolžnike, da z dokaznimi listinami prijavijo delegatu svoje dolgove in terjatve, ki jih imajo pri omenjeni tvrdki, do 1. maja 1946. Pravice, ki do tega roka ne bodo prijavljene, bodo veljale za ugasle.

Delegat ministrstva industrije in rudarstva pri tvrdki J. KLEMENČIČ tovarna peči in štedilnikov »KERAMIKA« — NOVO MESTO Kolenc Franc I. r.

HRASTOVE DESKE, suhe, 30 m² debeline prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7860-5

POSTELJICA, otroška, bela, z žimnastim vložkom naprodaj. Krakovski nasip št. 22. 7759-5

KUHINJSKO OPRAVO, popolno, poceni prodam. Aljaževa cesta 45, Šiška. 7472-5

OREHOVO PLESKANO SPALNICO na polni naprodaj. Smole, mizarstvo Tacen. 7732-5

DOBRO OHRANJENO STARO OMARO IN SKRINJO z železom okovano za sejarje prodam. Ogljed dopolne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5. Kolodvorska ulica 35/II. 7687-5

KREDCENO IN OMARO prodam. Št. Vid nad Ljubljano 35. 7669-5

PLETILNI STROJ 8/60 ter nekaj medu prodam ali zamenjam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7668-5

MOŠKO ZIMSKO SUKNJO, dobro blago, prodam. Franc Breclj, Sv. Petra cesta 38. 7661-5

DELOVNE ČEVLJE št. 42-43, dobre, prodam. Križevniška ulica 5/II. 7660-5

RADIO »Siemens«, moško kolo »Prestol«, pisalni stroj »Smith« naprodaj. Prečna ulica 8. 7654-3

SPORTNI VOZIČEK, lep, predvojni in čevlje, nove, športne, št. 36, žimnico na vzmeti, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7652-5

NOV ŠPORTNI VOZIČEK, avtomobil, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poročevalca«. 7824-5

GOJZARJE št. 42, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Sl. poroč.«. 7814-5

HARMONIKA DIATONIČNA, s polni toni, naprodaj. Oražnova 5, pri tobanič tovarni. 7821-5

RJUHE, nove, predvojni blago, naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7811-5

KODAK-VOLENA 1:4,5, compur, eleganten moški trenčkot za večjo postavo, preprogi 3x4 prodam. Ilirska 16-I., desno od 14.-17. ure. 7816-5

ZA GLAVNO ŽREBANJE, KI SE PRICNE 9. APRILA 1946, SO SRECKE SE VEDNO NA RAZPOLAGO PRI GLAVNI KOLEKTURI

»Zaklad« — Jamnik Franc, Ljubljana MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 14 22.000 DOBITKOV IN 17.284.000.— DINARJEV BO IZPLACANIH!

V. ZVEZEK RUSKEGA TEČAJA

je vsem naročnikom iz Ljubljane na razpolago in prosimo, da ga čim prej dvignejo. Uprava »Slovenskega poročevalca«

ZIČNE OGRAJE 20 m za vrt takoj kupim. Janez Valant, Spodnje Gorje 8, pri Bledu. 7744-6

PAVOVKO samico kupim. Ivan Anžin, Tomačevca 22. 7859-6

MOTORNO KOLO od 90 do 250 ccm kupim, Podplatan Slavko, Celje, 2. četa, 1. bat. Cankarjeve brigade. 7823-6

ZENSKA VIŠOKE ČEVLJE štrapačne, malo nošene ali nove št. 38, kupim. Pismene ponudbe na pod. »Sl. poroč.«. Celje pod »Zenski čevlji«. 7822-6

KANARČKA, pevca, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Sl. poročevalca« pod »Pevec«. 7574-6

MOŠKO KOLO, športno, kupim. Naslov v ogl. odd. »Sl. poročevalca«. 7831-6

MLADE ŽENSKO, mešane maltezar in fox, terjer, prodam. Štimatec, Strossmayerjeva ulica 3. 7830-3

V KOMISIJSKO PRODAJO sprejemam vsakovrstna, samo dobro ohranjena oblačila, Knez Rojina, Ljubljana, Aleksandrova št. 3. 7829-6

MOŠKO KOLO in gramofon kupim. Peterneš, Gallusovo nabrežje 27. 7820-6

Zamenjam SAMSKO SPALNICO, fotoaparati »Agfa«, citre zamenjam za dober »Singer« šivalni stroj ali prodam. Brežnik, Duplica pri Kamniku. 7849-7

NOVA ŽIRNA PLOŠČA, 82x175, menjam za isto tako vredno 26x1/4 (balonarja). Eventualno tudi kupim. Glavič, postaja »Sl. poročevalca«. 7706-7

RAJAVE ZENSKA ČEVLJE št. 38, skoraj nove, zamenjam za št. 41. Milčičeva št. 47. 7700-7

SLAMO dam za dva lepa plemenska praščka, Knez Franc, Spodnje Pirniča, Št. vilka 24. 7823-7

Posest

ENODRUŽINSKO HIŠO z več sobami in pritlikinami v mestu prodam; novo šeststanovansko hišo poleg tramvaj; parcele za vilo in hiše vseh velikosti; večjo parcelo pripravno za vsakega obrtnika na prometni točki tramvajске postaje. Kupim etažno stanovanje v centru. Jančar, Sv. Petra c. 27. 7834-3

V najem

PREORANO GNOJENO NJIVO v Šiški dam v najem stranki, ki ima semenski krompir. Dobravec, Janševa 1. 7891-9

Razno

NAKAZNICE, izdane od obrtnega oddelka št. 1237, 1238, 1939, 1940, 1781, so bile izgubljene. Poštenega najditelja prosim, da jih odda na milico v četrti Šiška, proti odškodnini. 7833-1

PEDAL OD BICIKLA sem izgubil. Prosim najditelja, da mi ga vrne proti nagradi na naslov: Ambrožev trg 9. 7832-14

Delavnica sodov »CENTROPROMA« v Zabrežju pri Ohrenovcu potrebuje več STROKOVNIH DELAVCEV PINTARJEV. Nastop na delo takoj. Delo v akordu. Delavska stanovanja za samske zaslugarjane. Delavska kuhinja v podjetju. Poželjni delavci z lastnim orodjem.

DRUŠTVO ZA KULTURNO SODELOVANJE SLOVENIJE Z ZSSR priredi v sredo 10. aprila predavanje SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE IN SOVJETSKA ZVEZA

Predavatelj ing. Dragotin Gustinčič Predavanje bo v domu TD Bratstva, Šiška, ob 8. uri zvečer.

ZAHVALA vsem, ki so s cvetjem in obiskom počastili in spremlili na zadnji poti našo ljubljeno teto

Jerico Zelenc roj. Lucin POSESTNICO V TREBNJEM k zadnjemu počitku. Posebna hvala oč. duhovščini in vsem sočustvoječim.

V LJUBLJANI, 9. aprila 1946. Zalujoče družine LUCIN-SOKLIČEVE.

ZAHVALA Vsem, ki ste spremlili in nam stali ob strani ob težki izgubi naše drage hčerke

SLAVKE ROPRET ter vsem, ki ste obsuli njen poslednji dom s cvetjem, naša najprizirnejša zahvala. Posebno se še zahvaljujemo tov. inž. Bählerju, stanovskim tovarišcem za veliko spremstvo.

LJUBLJANA, RADOVLJICA, 8. aprila 1946. Zalujoči: mati ANTONIJA, oče ALOJZ, bratje ALOJZ, VINKO in PAVEL ter ostalo sorodstvo.

Zapustila nas je naša srčno ljubljena mama, stara mama, teta, sestrična, svakinja in tašča, gospa

Fani Koderman vdova po majorju Pogreb drage pokojnice bo v sredo 10. t. m. ob 5. uri popoldne v Žal. kapele sv. Krištofa, k Sv. Križu. Ljubljana, 8. aprila 1946. Globoko zalujoči: MILENA por. JAN, hčerka; BOŠTJAN, MARIJA, SPELCA, vnuki; DR. JANKO JAN, zet, in ostalo sorodstvo.

Javljamo žalostno vest, da nas je zapustil naš predragi brat in stric

France Rajgelj invalid-partizan Pogreb dragega tovariša bo v torek 9. t. m. ob 4. uri popoldne v Žal. kapele sv. Frančiška, k Sv. Križu. Ljubljana, Kropa, Lesce, Kranj, dne 8. aprila 1946. ZALUJOČI OSTALI.

Naznanjamo žalostno vest, da se je smirno ponesrečil v izvrševanju svoje službene dolžnosti naš dragi mož, oče, brat, svak, stric, nečak

Štefanciosa Franc SODNIK V ŠMARJU PRI JEJŠAH Pogreb bo v sredo 10. t. m. ob pol 11. uri popoldne na pokopališču k Sv. Florijanu pri Rogatcu. Maša zadržnica se bo brala v četrtek 11. t. m. v domači cerkvi. Šmarje pri Jejšah, Sv. Florijan, Ptuj, št. Jeltnaj na Doljenjskem, 8. aprila 1946. ŠTEFANCIOSA, MAJMLI, MARINO.